Richtlijnen Bijstandsuitkeringenstatistiek (BUS) 2026

Vanaf verslagmaand januari 2026

Versie 2.0

Versie	Datum	Beschrijving	Auteur
1.0	06-08-25	Concept	CBS
2.0	08-12-25	Definitief	CBS

Colofon

Samenstelling
Hoofddirectie Sociaal-economische en Ruimtelijke Statistieken (SER)
Sector Demografische en Sociaaleconomische Statistieken (SES)

Bezoekersadres
CBS Den Haag
Henri Faasdreef 312
2492 JP Den Haag
Telefoon (070) 337 38 00

Postadres
Postbus 24500
2490 HA Den Haag

Bezoekersadres
CBS Heerlen
CBS-weg 11
6412 EX Heerlen
Telefoon (045) 570 60 00

Postadres
Postbus 4481
6401 CZ Heerlen

© Centraal Bureau voor de Statistiek, Den Haag/Heerlen 2026
Bronvermelding is verplicht. Verveelvoudiging voor eigen gebruik of intern gebruik is toegestaan.

Informatie

Internet: www.cbs.nl/sz-bus

Centraal Bureau voor de Statistiek

Inhoud

1 Inleiding 2

2 Toelichting op de aanlevering 4
2.1 Voorschriften voor een juiste populatie-afbakening 4
2.2 Voorschriften aanlevering aan het CBS 5
2.3 Voorschriften registratie van gegevens 7

3 Overzicht kenmerken BUS 10

4 Toelichting BUS per kenmerk 14
4.1 Leeswijzer 14
4.2 Toelichting per kenmerk 15

5 Aanlevering en verwerking 47

6 Technische gegevensbeschrijving 49

7 Begrippenlijst en afkortingen 51
7.1 Begrippenlijst (in alfabetische volgorde) 51
7.2 Lijst van afkortingen 54

1 Inleiding

In dit document staan de richtlijnen voor het verstrekken van gegevens voor de Bijstandsuitkeringenstatistiek (BUS) met ingang van verslagmaand januari 2026 beschreven. Deze richtlijnen zijn bedoeld voor alle gemeenten, de Sociale Verzekeringsbank (SVB), de softwareleveranciers, en gebruikers van de statistiek. In de richtlijnen is aangegeven welke gegevens aangeleverd moeten worden en aan welke voorwaarden de aanlevering moet voldoen.

De BUS is een statistiek op maandbasis en bevat informatie over de in Nederland verstrekte algemene en bijzondere bijstand, inclusief de Aanvullende Inkomensvoorziening Ouderen (AIO), het Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz), de Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW), de Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ), de studietoeslag en de tegemoetkoming alleenverdienersproblematiek (als aparte tijdelijke regeling onder de Participatiewet voor de jaren 2025, 2026 en 2027).

De BUS geeft inzicht in het aantal bijstandsuitkeringen op grond van de Participatiewet (inclusief de AIO), het Bbz, de IOAW, de IOAZ, de studietoeslag en de tegemoetkoming alleenverdienersproblematiek, evenals in het aantal personen met die uitkeringen. Deze uitkeringen hebben als gemeenschappelijk kenmerk dat zij aan rechthebbenden worden verstrekt onder (eind)verantwoordelijkheid van de gemeenten en de Sociale Verzekeringsbank (SVB). De SVB is verantwoordelijk voor de uitvoering van de AIO.

De maandelijkse aanlevering van gegevens voor de BUS aan het CBS is verplicht, en omvat zowel algemene als aanvullende (bijzondere) bijstand. Deze verplichting is vastgelegd in artikel 5 van de Regeling statistiek Participatiewet, IOAW en IOAZ 2015 van de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW). De met deze regeling voorgeschreven gegevenslevering heeft betrekking op de informatiebehoefte van SZW. De inhoud van de totale uitvraag, dus zowel die vanuit SZW als vanuit het CBS, wordt gepubliceerd in de door de directeur-generaal van de statistiek af te kondigen Richtlijnen voor de Bijstandsuitkeringenstatistiek.

Wijzigingen per 1 januari 2026
Met ingang van verslagmaand januari 2026 zijn ten behoeve van verschillende maatregelen van de Participatiewet in balans drie kenmerken aan de gegevensuitvraag van de Bijstandsuitkeringenstatistiek (BUS) toegevoegd:

- Kenmerk 17 ‘Meldingsdatum’;
- Kenmerk 18 ‘Terugwerkende kracht’;
- Kenmerk 19 ‘Zoektermijn jongeren’.

Hiernaast is een toelichting toegevoegd over de overheveling van de aanvullende jongerennorm van de bijzondere bijstand naar de algemene bijstand (zie kenmerk 8 ‘Statistiekcode’).

Ook is de oproep toegevoegd om code 35, ‘niet verschenen op herhaalde oproep re-integratiegesprek’ van kenmerk 37 ‘Reden beeindiging uitkering persoon’ niet meer te gebruiken.

Tot slot is de toelichting bij kenmerk 20 ‘Cluster bijzondere bijstand’ herschreven. Hierbij zijn geen inhoudelijke wijzigingen gedaan.

Nadere informatie over de bijstandsstatistieken
Nadere informatie over de bijstandsstatistieken, de re-integratiestatistiek en de statistiek wet inburgering vindt u op de website van het CBS, onder www.cbs.nl/sz. U treft hier informatie per statistiek, waaronder richtlijnen en nieuwsbrieven. Mocht u de gewenste informatie hier niet aantreffen dan kunt u gebruik maken van het ‘Contactformulier SZ’.

Statistische informatie
Voor landelijke cijfers over bijstand en re-integratie kunt u op de website van het CBS ‘StatLine’ raadplegen (opendata.cbs.nl). Via het thema ‘Arbeid en sociale zekerheid’ komt u bij de gegevens. Lukt het u niet de gezochte informatie te vinden, dan kunt u via de website contact opnemen met de infoservice. Ook telefonisch contact is mogelijk op werkdagen van 09.00 – 17.00 uur. Het telefoonnummer is 088 570 70 70.

Gegevensbescherming en AVG

Voor het uitvoeren van zijn wettelijke taak verwerft en verwerkt het CBS gegevens voor het maken van statistieken. Het CBS houdt zich aan de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG). Deze verordening helpt de privacy van burgers te beschermen. Bovendien houdt het CBS zich aan de privacybepalingen in de CBS-wet, de Praktijkcode voor Europese statistieken, de Statistical Law en de eigen CBS gedragscode.

Het CBS voldoet aan de hoogste eisen met betrekking tot gegevensbescherming. Dit wordt jaarlijks getoetst door een externe organisatie en resulteert in een privacy-proof verklaring. Meer informatie hierover en over welke maatregelen het CBS neemt om de privacy te waarborgen, is te vinden op CBS/privacy.

Leeswijzer

Dit document is als volgt opgebouwd: In de toelichting op de aanlevering (hoofdstuk 2) staat omschreven hoe de selectie van de aan te leveren gegevens gemaakt moet worden en wat daarbij aandachtspunten zijn. Hoofdstuk 3 bevat een overzicht van de aan te leveren kenmerken. In hoofdstuk 4 wordt per kenmerk een toelichting gegeven op de aan te leveren informatie. In hoofdstuk 5 wordt beschreven aan welke eisen de aangeleverde gegevens moeten voldoen en in hoofdstuk 6 staat een technische beschrijving van alle kenmerken. Hoofdstuk 7 tenslotte bevat naast de begrippenlijst, een lijst van afkortingen.

Waar in de richtlijnen wordt gesproken over algemene bijstand wordt bedoeld algemene bijstand op grond van de Participatiewet, inclusief de Aanvullende inkomensvoorziening aan ouderen (AIO). Onder aanvullende bijstand vallen de periodiek en eenmalig verstrekte bijzondere bijstand (inclusief de individuele inkomenstoeslag).

De richtlijnen zijn gebaseerd op wetteksten die van kracht zijn per 1 januari 2026.

2 Toelichting op de aanlevering

Deze toelichting is bedoeld om een tijdige, volledige en kwalitatief goede aanlevering van de gegevens voor de BUS aan het CBS te waarborgen. In dit hoofdstuk wordt de afbakening gegeven van de waar te nemen populatie.

2.1 Voorschriften voor een juiste populatie-afbakening

De populatie die door berichtgevers moet worden aangeleverd dient te voldoen aan specifieke voorwaarden die hieronder worden beschreven. Selectie van de verschillende uitkeringen vindt plaats op basis van het registratieconcept. Wordt een uitkering geselecteerd voor opname in de BUS-levering, dan wordt tegelijkertijd informatie over de persoon of de personen met die uitkering geselecteerd.

De selectie van uitkeringen vindt plaats in vier stappen. Hierna volgt bij iedere stap het voorschrift met daarbij de voorwaarden waaraan de uitkeringen in de bijstandsadministratie dienen te voldoen om te worden geselecteerd.

Stap 1: selectie op basis van begin- en einddatum

In deze stap wordt statistische informatie geselecteerd over iedere uitkering waaraan een formele beschikking ten grondslag ligt, die per ultimo verslagmaand lopend is, of die in de verslagmaand is beëindigd. Een per ultimo verslagmaand niet beëindigde uitkering kan een einddatum hebben die de laatste dag van die verslagmaand betreft of die na de verslagmaand ligt. Van groot belang is dat voorkomen wordt dat ballast meekomt in de vorm van een ‘slapende’ uitkering of een uitkering met een begindatum bijstand na de verslagmaand.

Voorwaarden stap 1:
De ingangsdatum van de uitkering is ingevuld én deze ligt vóór of in de verslagmaand.
EN
De datum einde uitkering is onbekend óf ligt in of na de verslagmaand.

Stap 2: selectie op basis van wijziging van de einddatum op enig moment in de verslagmaand

In deze stap wordt statistische informatie geselecteerd over iedere uitkering, waarvoor geldt dat de einddatum in de administratie is ingevoerd of gewijzigd. De datum van de wijziging ligt daarbij in de verslagmaand. De ingevulde einddatum van de uitkering kan daarbij in verleden, heden of toekomst liggen.

Voorwaarden stap 2:
De datum einde uitkering is gewijzigd.
EN
De datum waarop de datum einde uitkering is ingevuld of gewijzigd ligt in de verslagmaand.
De datum einde uitkering kan zowel in het verleden, het heden als in de toekomst liggen.

Stap 3: selectie op basis van nabetalingen in de verslagmaand, m.u.v. vakantiegeld

In deze stap wordt statistische informatie geselecteerd over iedere al eerder beëindigde uitkering, waarvoor in de verslagmaand een bedrag betaalbaar is gesteld. Deze stap omvat alle soorten uitkeringen, inclusief eenmalige uitkeringen en nabetalingen.

Voorwaarden stap 3:
De datum einde uitkering is al gepasseerd én is in de verslagmaand niet gewijzigd.
EN
Het betaalbaar gesteld bedrag in de verslagmaand is van toepassing.

Stap 4: ontdubbelen

Als meer dan één van bovenstaande selecties op een bepaalde uitkering van toepassing is, dient voorkomen te worden dat identieke gegevens dubbel worden aangeleverd. Mocht informatie na de selecties dubbel voorkomen dan moet daarvoor worden ontdubbeld alvorens het bestand aan het CBS wordt toegezonden.

2.2 Voorschriften aanlevering aan het CBS

Betaalritme
Het is bekend dat er verschillen bestaan in het betaalritme van gemeenten. Over het algemeen vindt de uitbetaling van een uitkeringsrecht van een bepaalde maand aan het eind van dezelfde maand plaats of in de eerste twee weken van de volgende maand. De betaling komt maandelijks in de BUS naar voren.

In de maand december wordt door meerdere gemeenten, vanwege de jaarafsluiting, van dit reguliere schema afgeweken. De afwijking kan zowel betrekking hebben op de datum van betaling als op de verwerking van de betaling in de boekhouding. Zo kan de uitkering voor het recht van december in januari worden uitbetaald, terwijl in de boekhouding de betaling wordt opgenomen bij december van het vorige boekjaar (antedatering). In de BUS leidt deze situatie tot een dubbele betaling in december en geen betaling in januari. Op jaarbasis heeft dit geen invloed op de gemeentelijke totaalbedragen.

Bij meerdere gemeenten komt het voor dat er in de BUS geen betaalbaar gestelde bedragen zijn aangeleverd in januari met daarbij ook geen dubbel bedrag in december. Dit leidt er op jaarbasis toe dat grofweg 1/12^{e} van de uitgaven aan bijstand van die gemeenten missen in de BUS.

Gegevens over uitgekeerde bedragen zijn van groot belang voor de verdeling van de bijstandsbudgetten. Wanneer een gemeente niet de betalingen van alle maanden opgeeft in de BUS, beïnvloedt dit de verdeelmodellen, en daarmee de verdeling van de bijstandsbudgetten.

Het missende dubbele bedrag in december kan waarschijnlijk worden verklaard door het moment waarop de BUS-levering wordt samengesteld. Wanneer de antedatering plaatsvindt ná het samenstellen van de BUS-levering van december, mist de betaling van januari in het decemberbestand, en wordt daarmee in zijn geheel niet aangeleverd. Voor de verdeling van de bijstandsbudgetten is het van cruciaal belang dat de betalingen juist worden aangeleverd**.**

Let u er dus op dat de BUS-levering pas samengesteld wordt NA afronding van het jaarwerk.
Op die manier zal de betaling van januari in de BUS-levering juist zijn geantedateerd naar december, en dus correct worden meegenomen in de verdeelmodellen.

Moment van aanmaken van de levering en zending aan het CBS
De levering voor de BUS wordt zo spoedig mogelijk, maar in ieder geval binnen 2 weken na afloop van een verslagmaand, samengesteld en aan het CBS gezonden. Hoewel de gegevens voor de BUS praktisch gezien al op de eerste dag na afloop van de verslagmaand kunnen worden samengesteld, zal dit moment per berichtgever verschillen, en mogelijk afhangen van het moment dat administratieve handelingen met invloed op de opgave voor de Bijstandsdebiteuren- en boetestatistiek (BDBS) zijn afgerond.

Wordt een levering na de tweede week volgend op de verslagmaand aangemaakt dan zal de inhoud van de levering door effecten van administratief vertraagde in- en uitstroom niet meer voldoen aan het registratieconcept, en zal het bestand geen goede weergave meer zijn van de verslagmaand.

Eerste levering aan het CBS
Gegevens over een uitkering worden voor de eerste keer geleverd over de verslagmaand waarin voor het eerst een bedrag betaalbaar is gesteld nadat het formele recht op de uitkering is vastgesteld.

Voorschotten worden niet meegeleverd
Het zal regelmatig voorkomen dat iemand betalingen in de vorm van voorschotten ontvangt, in afwachting van de vaststelling van het formele recht. Deze betalingen worden echter niet gerekend tot de uitkeringspopulatie en horen daarom niet aan het CBS te worden verstrekt.

Pas als formeel het recht op een algemene bijstandsuitkering is vastgesteld dient de uitkering voor het eerst aangeleverd te worden. Bij deze eerste aanlevering dient het kenmerk Betaalbaar gesteld bedrag de som te bevatten van het bedrag waarop de persoon in de verslagmaand recht heeft plus het bedrag waarop persoon recht heeft in de aan de verslagmaand voorafgaande periode waarover de gemeente de bijstandsuitkering van toepassing acht. De inhoudingen die bij de uitbetaling plaatsvinden ter verrekening van de verstrekte voorschotten dienen buiten beschouwing te blijven.

Levering in geval van te lang verblijf in het buitenland
Een bijstandsgerechtigde mag, afhankelijk van leeftijd, per kalenderjaar maximaal 4 of 13 weken in het buitenland verblijven zonder dat dit gevolgen heeft voor het recht op algemene en bijzondere bijstand. De 4 weken gelden voor personen tot de AOW-gerechtigde leeftijd, de 13 weken voor hen die AOW-gerechtigd zijn. Deze periode mag echter niet zo worden gepland dat betrokkene in twee opvolgende kalenderjaren een aaneengesloten periode langer dan 4 of 13 weken in het buitenland verblijft. Het aantal weken van het verblijf in het buitenland wordt per persoon bepaald.

De informatie die het CBS ontvangt in geval van een te lang verblijf in het buitenland is afhankelijk van de omstandigheden. Verblijft een alleenstaande (ouder) te lang in het buitenland, dan zal de gemeente de bijstand moeten intrekken met ingang van de datum waarop de maximaal toegestane periode wordt overschreden. Bij een kortdurende overschrijding wordt de uitkering dan meestal niet beëindigd maar gekort voor de duur van die overschrijding. Bij (echt)paren kan het te lang in het buitenland blijven van de partner ertoe leiden dat er een andere norm gaat gelden. In dat geval wordt de uitkering aan gehuwden beëindigd én (tijdelijk) opgevolgd door een uitkering aan een alleenstaande (ouder). Na terugkeer van de partner zal vervolgens een nieuwe uitkering aan gehuwden moeten worden aangevraagd.

Levering in geval van voldoende inkomsten gedurende meer dan 30 dagen
Beëindiging van de uitkering is van toepassing als de bijstandsontvanger(s) gedurende een periode langer dan 30 dagen over voldoende inkomsten kan/kunnen beschikken. Is gedurende een kortere periode sprake van voldoende inkomsten dan wordt de uitkering niet beëindigd maar verminderd met die inkomsten. De aanlevering van gegevens over de uitkering wordt dan niet onderbroken.

Levering van nul-uitkeringen
Als in de verslagmaand voor een lopende uitkering geen bedrag betaalbaar is gesteld, wordt toch informatie aangeleverd over de uitkering. Over het betaalbaar gesteld bedrag ontbreekt dan informatie in het XML-bestand. Deze zogenaamde nul-uitkering heeft meestal betrekking op een opschorting of vermindering van 100% voor korte of langere tijd. Het ontbreken van het betaalbaargestelde bedrag kan ook het (ongewenste) gevolg zijn van het betaalritme van de gemeente (zie toelichting onder ‘Betaalritme’, aanvang hoofdstuk 2.2).

Levering van verschillende soorten uitkeringen per huishouden
Het is mogelijk dat aan een persoon in de verslagmaand meer dan één soort uitkering wordt verstrekt. Zo kan het voorkomen dat iemand zowel een algemene bijstandsuitkering als een IOAW-uitkering ontvangt, en dat voor beide uitkeringen bedragen betaalbaar zijn gesteld in de verslagmaand. In het bestand voor het CBS is voor beide uitkeringen apart volledige informatie volgens de richtlijnen voor de BUS opgenomen.

Indien sprake is van meer dan één verstrekking op grond van bijzondere bijstand, dan wordt per verstrekking informatie over de uitkering én de persoon of personen met die uitkering geleverd. Dit geldt ook als de verstrekking betrekking heeft op eenmalige bijzondere bijstand. Er wordt dus evenveel keer informatie met betrekking tot bijzondere bijstand geleverd, als dat er uitkeringen waren, ook als betalingen tot hetzelfde cluster bijzondere bijstand behoren.

Laatste levering aan het CBS
De selecties zorgen ervoor dat iedere lopende én beëindigde uitkering, evenals informatie over de personen met die uitkering, aangeleverd wordt. Ook als na de periode waarin het formele recht nog van toepassing was een bedrag, anders dan vakantiegeld, betaalbaar wordt gesteld voor een eerder beëindigde uitkering, wordt de uitkering geselecteerd voor opname in de BUS-levering.

Jaarlijkse aanvullende uitvraag m.b.t. bijzondere bijstand
De maandelijkse aanlevering van statistische gegevens voor de BUS aan het CBS is verplicht, en omvat wat betreft de bijstand zowel algemene als bijzondere bijstand. De richtlijnen beschrijven daarbij op eenduidige wijze welke gegevens aangeleverd moeten worden en aan welke voorwaarden de aanlevering moet voldoen om verwerking door het CBS mogelijk te maken.

Het blijkt voor gemeenten niet altijd mogelijk om gegevens over de bijzondere bijstand te registreren in de uitkeringsadministratie. De reden hiervan is dat bijzondere bijstand ook verstrekt kan worden in de vorm van projectmatige verstrekkingen of in natura. Ook de categoriale verlening van de collectieve

aanvullende zorgverzekering vindt regelmatig plaats buiten het uitkeringssysteem om. Ongewenst gevolg kan zijn dat de gevraagde informatie over deze verstrekkingen ontbreekt in het BUS-bestand.
Om de totale omvang van uitgaven aan bijzondere bijstand alsnog in beeld te krijgen voert het CBS jaarlijks een aanvullende uitvraag uit waarbij iedere gemeente wordt verzocht om, indien van toepassing, de gegevens die eerder over de bijzondere bijstand werden ontvangen in de BUS-bestanden te completeren met gegevens uit de financiële administratie. Op het moment dat van de gemeente een juist en volledig ingevulde vragenlijst is ontvangen, heeft de gemeente voldaan aan de verplichting tot aanlevering.

2.3 Voorschriften registratie van gegevens

Hieronder volgen voorbeelden van toegestane en niet toegestane samenloop en overgang van uitkeringen. Dit overzicht is zeker niet volledig. Indien twijfel bestaat over registratie van gegevens wordt u dringend verzocht daarover contact op te nemen met het CBS.

Samenloop en uitsluiting
De gegevens over de verschillende soorten uitkeringen die het CBS voor de BUS ontvangt, dienen in de levering qua samenloop én uitsluiting overeen te stemmen met wat daarover in de verschillende wetten en regelingen is bepaald. Dit betekent dat daarmee bij de inrichting en het gebruik van het systeem rekening wordt gehouden. Een onjuiste registratie kan een onjuiste levering aan het CBS tot gevolg hebben.

Samenloop met individuele inkomenstoeslag
Personen van 21 jaar tot de AOW-gerechtigde leeftijd die langdurig zijn aangewezen op een laag inkomen en weinig of geen vermogen bezitten, en die niet in staat zijn met betaald werk een hoger inkomen te verkrijgen, kunnen in aanmerking komen voor een individuele inkomenstoeslag. De gemeente stelt de hoogte van de toeslag vast. De toeslag wordt in één keer belastingvrij uitbetaald. Een persoon heeft per twaalf maanden hooguit één keer recht op de toeslag.
De individuele inkomenstoeslag kan voorkomen in combinatie met algemene bijstand, Bbz, IOAW en IOAZ. Een individuele inkomenstoeslag kan ook voorkomen zonder dat één van de genoemde soorten uitkeringen van toepassing is.

Samenloop met studietoeslag
De studietoeslag geldt als inkomensaanvulling voor studenten die door hun medische beperking structureel niet in staat zijn om naast hun studie bij te verdienen. Deze toeslag kan worden verstrekt aan de persoon die recht heeft op studiefinanciering of op een tegemoetkoming op grond van de Wet tegemoetkoming onderwijsbijdrage en schoolkosten. De persoon aan wie individuele studietoeslag wordt verstrekt kan tevens recht hebben op bijzondere bijstand op grond van artikel 35 van de Participatiewet.

Samenloop met bijzondere bijstand
Alle bijstand die aanvullend wordt verstrekt boven de algemene bijstand, Bbz, IOAW, IOAZ of studietoeslag valt onder de bijzondere bijstand. Bijzondere bijstand is alleen mogelijk als iemand in bijzondere omstandigheden verkeert, waardoor die persoon hogere noodzakelijke kosten heeft dan waarin de algemene bijstand voorziet. Ook personen met een laag inkomen uit andere bron (bijvoorbeeld AOW of loon uit werk) kunnen voor bijzondere bijstand in aanmerking komen.

Samenloop van algemene uitkeringen
Gelijktijdige verstrekking van (gedeeltelijke) IOAW of IOAZ en algemene bijstand aan een persoon behoort tot de mogelijkheden. Gelijktijdige verstrekking van Bbz en algemene bijstand is uitgesloten.

Overgangsrecht (individuele) studietoeslag
Met ingang van 1 april 2022 is de individuele studietoeslag (IST) als vorm van bijzondere bijstand opgevolgd door de ‘studietoeslag’ in de vorm van een aparte regeling onder de Participatiewet. Studenten met een medische beperking hebben sindsdien recht op een minimummaandbedrag aan studietoeslag (per leeftijd), ongeacht in welke gemeente zij wonen. Nieuwe studietoeslag wordt in de BUS geregistreerd onder kenmerk 8 ‘Statistiekcode’ met code 21 ‘Studietoeslag’.

Voor de individuele studietoeslag (IST) geldt mogelijk nog een overgangsrecht. De gemeente levert dit dan voor de gehele looptijd nog aan onder de oude regeling (Bijzondere bijstand, individuele studietoeslag onder cluster l).

Van algemene bijstand naar Bbz
Het Bbz geeft de uitkeringsgerechtigde met een werkloosheids- of bijstandsuitkering de mogelijkheid om een eigen bedrijf te starten. De startende ondernemer kan zich daarbij gedurende een voorbereidingsperiode van maximaal 1 jaar oriënteren op het ondernemerschap. In deze periode behoudt de startende ondernemer diens uitkering en heeft ontheffing van bepaalde verplichtingen die gelden volgens de Participatiewet. Daarnaast kan de startende ondernemer een beroep doen op een renteloze lening, voor noodzakelijke voorbereidingskosten zoals een marktonderzoek ter onderbouwing van het ondernemingsplan en/of reiskosten om een potentiële leverancier te bezoeken.
Op het moment dat de startende ondernemer een aanvraag Bbz heeft gedaan én het ondernemingsplan wordt levensvatbaar bevonden dan wordt de algemene bijstandsuitkering beëindigd en wordt een Bbz-uitkering formeel gestart.

De renteloze lening moet worden aangeleverd onder kenmerk 8 ‘Statistiekcode’ met code 20 ‘Bbz bedrijfskapitaal’. Behalve het voorbereidingskrediet voor startende zelfstandigen vallen onder het ‘Bbz bedrijfskapitaal’ ook het bedrijfskapitaal als de rentedragende lening en het bedrijfskapitaal om niet.

Wijziging van kenmerken gedurende de verslagmaand
Algemeen geldt dat, als sprake is van een lopende uitkering, een kenmerk wordt gevuld naar de stand op de laatste dag van de verslagmaand. In het geval van beëindiging van de uitkering wordt het kenmerk ingevuld naar de van toepassing zijnde omstandigheden op de laatste dag dat nog sprake was van een lopende uitkering. Indien bij het invullen een uitzondering van toepassing is wordt dit bij het kenmerk duidelijk omschreven.

Einddatum ontheffing en Reden beëindiging ontheffing of opschorting
Op basis van de verslagmaand wordt statistische informatie geselecteerd over iedere beëindigde ontheffing/opschorting waarvoor geldt dat een einddatum is ingevuld, aangevuld met iedere beëindigde ontheffing/opschorting waarvoor geldt dat de einddatum ervan in de verslagmaand is gewijzigd. De einddatum van de ontheffing kan een moment voor, in of na de verslagmaand betreffen.
Bij de beëindiging wordt de juiste reden van beëindiging vermeld.

Niet van toepassing of onbekend
Afhankelijk van het kenmerk en de soort uitkering is opname van gegevens in het XML-bestand ‘verplicht’, ‘optioneel’ of worden over het kenmerk geen gegevens opgenomen. Welke situatie van toepassing is, is bij de toelichting per kenmerk aangegeven. Van kenmerken waarin een vulling op grond van de soort uitkering ‘optioneel’ is, dus in de betekenis ‘niet van toepassing’, wordt in het XML-bestand geen informatie opgenomen. Kenmerken die (nog) onbekend zijn, worden volledig gevuld met nullen.

XML-bestand
Het XML-bestand voor de BUS bevat gegevens over de uitkering, over de persoon of personen met die uitkering en over de inkomsten van de persoon of personen met deze uitkering. In het bestand is bij een uitkering altijd informatie opgenomen over minstens 1 en maximaal 2 personen. Heeft een persoon geen partner, dan blijft informatie over een 2^{e} persoon volledig achterwege. Heeft een persoon inkomsten, dan is in het bestand volledige informatie over inkomsten opgenomen, net zo vaak als die persoon verschillende inkomstensoorten heeft. Zijn er geen inkomsten dan blijft informatie daarover eveneens volledig achterwege.

Bruto of netto betaalbaar gesteld bedrag
Het betaalbaar gestelde bedrag wordt bruto vermeld bij de IOAW en IOAZ. In geval van algemene bijstand, Bbz, bijzondere bijstand, studietoeslag of de tegemoetkoming alleenverdienersproblematiek wordt een netto bedrag gevuld.

Gedeeltelijk verblijf in een inrichting
In de situatie dat iemand een deel van de tijd in een inrichting verblijft, worden bij voorkeur gegevens over twee uitkeringen aangeleverd. Eén uitkering heeft dan betrekking op de ‘gedeeltelijk thuiswonend’ situatie, de andere uitkering op het gedeeltelijke verblijf in een inrichting. Wordt één uitkering geleverd, dan wordt de huisvesting gevuld met de omstandigheid die het meest voorkomt.

De kostendelersnorm en het bedrag bijstandsnorm
Als kostendelen niet van toepassing is, dan wordt kenmerk Bedrag bijstandsnorm gevuld met één van de normbedragen zoals genoemd in de artikelen 20, 21, 22, 23 of 24 van de Participatiewet.
Is kostendelen wel van toepassing dan wordt de bijstandsnorm berekend op basis van de kostendelersnorm, artikel 22a van de Participatiewet. De formule is als volgt:

$$\frac{(40\% + A \times 30\%)}{A} \times B$$

De A staat voor het totaal aantal personen van 27 jaar of ouder dat in dezelfde woning het hoofdverblijf heeft. **Het gaat om zowel bijstandsgerechtigden als overige personen in de woning, voor zover deze meetellen bij de berekening.** De B staat voor de (individuele) rekennorm.
Door het toepassen van de kostendelersnorm wordt de uitkering lager naarmate meer personen van 27 jaar of ouder hun hoofdverblijf hebben in dezelfde woning. Het aantal personen (A) dat meetelt bij het vaststellen van de individuele bijstandsnorm wordt vermeld in het kenmerk Aantal kostendelers.

Het overzicht hierna illustreert het effect van de kostendelersnorm.

Aantal kostendelers (personen van 27 jaar of ouder die meetelden bij het berekenen van de individuele bijstandsnorm van de persoon)	**Individuele rekennorm** (de norm voor gehuwden behorend bij de leeftijdsklasse waartoe de persoon behoort)	**Totale maximale bijstandsnorm** (indien alle personen van 27 jaar of ouder die meetelden bijstand ontvangen)
Omvang huishouden	**Normhoogte per persoon**	**Totale maximale bijstandsnorm**
Eén persoon	70%	70%
Twee personen	50%	100%
Drie personen	43 1/3 %	130%
Vier personen	40%	160%
Vijf personen	38%	190%
Enzovoorts	Totale maximaal mogelijke bijstandsnorm gedeeld door het aantal kostendelers	Aantal kostendelers maal de normhoogte per persoon indien alle kostendelers bijstand ontvangen

De kostendelersnorm geldt vanaf 1 juli 2015 ook voor de IOAW en IOAZ. De uitkering is 50% indien een persoon met één of meerdere personen hoofdverblijf heeft in dezelfde woning. In tegenstelling tot de kostendelersnorm in de bijstand, blijft de uitkering altijd op 50% ongeacht het aantal personen van 27 jaar of ouder waarmee betrokkene hoofdverblijf heeft in dezelfde woning. Hoewel het aantal kostendelers niet van belang is voor de hoogte van de uitkering, wordt wel het werkelijke aantal personen vermeld dat kosten deelt.

Betaling van vakantiegeld
Doorgaans wordt in mei of juni de ‘vakantierun’ gedraaid. Aan klanten wordt op dat moment het opgebouwd recht aan vakantiegeld betaald. Het betaalbaar gestelde vakantiegeld wordt niet aan het CBS geleverd. Ook indien vakantiegeld, in verband met het beëindigen van de uitkering, op een ander moment aan de klant wordt verstrekt, wordt hierover geen informatie aan het CBS verstrekt.
Het betaalbaar gesteld bedrag wordt altijd aangeleverd exclusief (de reservering voor) vakantiegeld.

Vakantiegeld wordt ook niet apart aangeleverd. Het betaalbaar gesteld bedrag in mei of juni zal dus niet als gevolg van het betaalbaar stellen van vakantiegeld hoger zijn dan in andere maanden. Het recht op vakantiegeld wordt ook niet gesommeerd met overige betaalbaar gestelde bedragen.

3 Overzicht kenmerken BUS

Hieronder staan de kenmerken in het aan te leveren BUS-bestand beschreven. Bij ieder kenmerk wordt het mogelijke waardebereik aangegeven.

Let op: Met [jjjj] wordt bedoeld de 4-cijferige aanduiding voor het jaar
Met [mm] wordt bedoeld de 2-cijferige aanduiding van de maand
Met [jjjjmmdd] wordt bedoeld: een datumaanduiding waarbij de eerste 4 posities het jaar aanduiden, de 5e en 6e positie de maand, en de 7e en 8e positie de dag van de maand
Met [ab] wordt bedoeld: een tekstwaarde van 2 posities
Met [12] wordt bedoeld: een numerieke waarde van 2 posities
Met (abcde) wordt bedoeld: een tekstwaarde van minimaal 1 en maximaal 5 posities
Met ab wordt bedoeld: exact de letters 'ab'
Met 12 wordt bedoeld: exact de waarde '12'
Met [a1234] wordt bedoeld: een plus- of minteken op de eerste positie gevolgd door numerieke waarden op de posities 2 t/m 5
Met incl. vt wordt bedoeld: het bedrag op te geven inclusief vakantietoeslag
Met excl. vt wordt bedoeld: het bedrag op te geven exclusief vakantietoeslag

GEGEVENS LEVERING

1	STATISTIEKJAAR	[jjjj]
2	STATISTIEKMAAND	[mm]
3	BERICHTGEVERCODE	[1234]
4	GEMEENTECODE CBS-gemeentecode	 [1234]
5	NAAM SOFTWAREPAKKET CiVision Samenlevingszaken (PinkRoccade) Suites voor het Sociaal Domein (Centric) Socrates (WiGo4It) AIO (Sociale Verzekeringsbank) CVS (Cliënt Volg Systeem) ZorgNed Automatisering X-Works (Blinqt) EBB-Rapportage (Horlings en Eerbeek) Ander pakket	 sam ssd soc aio zna xws ebb and
6	RELEASE-/VERSIENUMMER SOFTWAREPAKKET	(abcdefghijkl)

GEGEVENS UITKERING

7	REGISTRATIENUMMER UITKERING	(abcdefghijklmno)
8	STATISTIEKCODE algemene bijstand (inclusief AIO) IOAW IOAZ periodiek bijzondere bijstand eenmalig bijzondere bijstand Bbz levensonderhoud Bbz bedrijfskapitaal studietoeslag tegemoetkoming alleenverdienersproblematiek	 01 02 03 11 12 14 20 21 22

9	NADERE CLASSIFICATIE Bbz	
	zelfstandige, beginnende	1
	zelfstandige, oudere	2
	zelfstandige, beëindigende	3
	zelfstandige, gevestigde	5
10	LEEFVORM	
	alleenstaande	1
	alleenstaande ouder	2
	gehuwden en samenwonenden	3
	anders	4
11	AANTAL KOSTENDELERS	[12]
12	BEDRAG BIJSTANDSNORM (INCL. VT)	[1234]
13	BEDRAG VERMINDERING UITKERING N.A.V. AFSTEMMING (INCL. VT)	[a1234]
14	BEDRAG INKOMSTEN UITKERING (INCL. VT)	[a1234]
15	BETAALBAAR GESTELD BEDRAG UITKERING (EXCL. VT)	[123456]
16	DATUM INVOERING ADMINISTRATIE	[jjjjmmdd]
17	MELDINGSDATUM	[jjjjmmdd]
18	TERUGWERKENDE KRACHT	
	ja	1
	nee	2
19	ZOEKTERMIJN JONGEREN	
	ja	1
	nee	2
20	CLUSTER BIJZONDERE BIJSTAND	
	directe levensbehoeften	a
	voorzieningen voor het huishouden	b
	voorzieningen voor wonen	c
	voorzieningen voor opvang	d
	kosten uit maatschappelijke zorg	e
	financiële transacties	f
	uitstroombevordering	g
	medische dienstverlening	h
	overige kostensoorten	i
	kosten wel in statistiek maar geen bijzondere bijstand	j
	individuele inkomenstoeslag	k
	individuele studietoeslag	l
	collectieve aanvullende zorgverzekering	m

GEGEVENS PERSONEN **(invullen voor alle personen met deze uitkering)**

21	BURGERSERVICENUMMER	[123456789]
22	GEBOORTEDATUM	[jjjjmmdd]
23	GESLACHT	
	man	1
	vrouw	2
	anders/onbekend	3

24	HUISVESTING	
	huurder	1
	eigenaar	2
	inwonend	3
	in inrichting	4
	adresloos	5
	geen vaste woon- of verblijfplaats en niet adresloos	6
25	AANVANGSDATUM UITKERING PERSOON	[jjjjmmdd]
26	EINDDATUM UITKERING PERSOON	[jjjjmmdd]
27	ONTHEFFING ARBEIDSVERPLICHTING VAN TOEPASSING	
	nee	2
	ja, op grond van art. 9a, Participatiewet of art. 38 IOAW/Z	4
	ja, op grond van art. 9, lid 2, Participatiewet of art. 37a, lid 1, IOAW/Z	5
	ja, op grond van art. 9, lid 5, Participatiewet of art. 37a, lid 3, IOAW/Z	6
28	EINDDATUM ONTHEFFING	[jjjjmmdd]
29	REDEN BEËINDIGING ONTHEFFING OF OPSCHORTING	
	beëindiging wegens niet nakomen verplichtingen plan van aanpak	1
	beëindiging wegens bereiken maximale termijn ontheffing	2
	opschorting wegens bereiken 5-jarige leeftijd jongste kind	3
	opschorting op verzoek van de ouder	4
	overige reden beëindiging	5
30	UITVOERING TEGENPRESTATIE	
	ja	1
	nee	2
31	REDEN VERMINDERING N.A.V. AFSTEMMING	
	op het vlak van plicht tot arbeidsinschakeling	01
	agressie	03
	tekortschietend besef van verantwoordelijkheid	04
	niet nakomen tegenprestatie	05
	niet nakomen verplichtingen plan van aanpak	06
	niet (voldoende) zoeken naar werk in zoekperiode van 4 weken	07
	niet (voldoende) zoeken naar scholing in zoekperiode van 4 weken	08
	niet (voldoende) nakomen van afspraken m.b.t. beheersing van de Nederlandse taal (art. 18b Participatiewet)	09
	oorzaak bij partner	98
32	AANVANGSDATUM VERMINDERING	[jjjjmmdd]
33	EINDDATUM VERMINDERING	[jjjjmmdd]
34	SOORT INKOMSTEN	
	(deeltijd) arbeid in dienstbetrekking	11
	vermogensopbrengsten	18
	kinderalimentatie	23
	partneralimentatie	24
	heffingskortingen	31
	stagevergoeding	41
	andere inkomsten	98
35	BEDRAG INKOMSTEN PERSOON (INCL. VT)	[a1234]
36	VRIJLATING INKOMSTEN (per inkomstensoort)	
	ja	1

	nee	2
37	REDEN BEËINDIGING UITKERING PERSOON	
	gaan volgen van onderwijs met studiefinanciering	01
	aangaan relatie	02
	bereiken AOW-gerechtigde leeftijd	03
	overlijden	04
	detentie	05
	kunnen volgen van onderwijs maar dit niet doen	06
	overschrijden maximale verblijfsduur buitenland	07
	verkregen inkomsten uit:	
	arbeid in dienstbetrekking/uitkering ziekte	11
	zelfstandig beroep of bedrijf	13
	uitkering werkloosheid	14
	uitkering arbeidsongeschiktheid	15
	alimentatie	17
	vermogensopbrengsten	18
	ander inkomen	19
	administratieve redenen:	
	geen inlichtingen	31
	verhuizing naar andere gemeente	32
	verhuizing naar buitenland	33
	niet verschenen op herhaalde oproep inlichtingenplicht	34
	niet verschenen op herhaalde oproep re-integratiegesprek	35
	m.b.t. beëindiging studietoeslag	
	stopzetting/beëindiging van de studiefinanciering	41
	stopzetting/beëindiging van de tegemoetkoming scholieren	42
	verbetering van de medische omstandigheden	43
	Overige redenen:	
	oorzaak bij partner	97
	andere oorzaak	98

4 Toelichting BUS per kenmerk

4.1 Leeswijzer

In dit hoofdstuk is per kenmerk, naast de richtlijn voor een juiste vulling of afleiding, een overzicht in tabelvorm opgenomen met het toegestane waardebereik. Dit waardebereik is vervolgens verbijzonderd naar de soort uitkering.
Waar in dit hoofdstuk wordt gesproken over algemene bijstand wordt bedoeld algemene bijstand op grond van de Participatiewet, inclusief de AIO. Waar wordt gesproken over aanvullende bijstand wordt bedoeld de periodiek en eenmalig verstrekte bijzondere bijstand, inclusief de individuele inkomenstoeslag en de individuele studietoeslag (IST, onder overgangsrecht).

Toegestaan / niet toegestaan waardebereik

Ter illustratie is hieronder de tabel geplaatst voor het kenmerk Huisvesting. Het waardebereik per soort uitkering is hiermee inzichtelijk. Zo wordt duidelijk dat de waarde 5 bij IOAW, IOAZ en het Bbz (levensonderhoud of bedrijfskapitaal) niet is toegestaan. Ook blijkt dat waarde 4 niet is toegestaan in combinatie met het Bbz. In geval van studietoeslag en de tegemoetkoming alleenverdienersproblematiek wordt de huisvesting helemaal niet gevuld.

Huisvesting: toegestaan waardebereik per soort uitkering

Soort uitkering	algemeen	IOAW	IOAZ	aanvullend	Bbz	studietoeslag	tegemoetkoming
Statistiekcode	01	02	03	11/12	14/20	21	22
Huurder	1	1	1	1	1		
Eigenaar	2	2	2	2	2		
Inwonend	3	3	3	3	3		
in inrichting	4	4	4	4			
Adresloos	5			5			
Geen vaste woon- of verblijfplaats en niet adresloos	6	6	6	6	6		

Optioneel / verplicht / geen gegevens

Naast dat het waardebereik kan verschillen per soort uitkering, geldt ook dat gegevens over bepaalde kenmerken bij bepaalde soorten uitkeringen niet worden meegeleverd. In die gevallen zijn over het kenmerk geen gegevens opgenomen in het XML-bestand. Zo zijn er kenmerken waarover wel gegevens worden geleverd als sprake is van algemene bijstand, terwijl er geen gegevens worden geleverd als Bbz van toepassing is.

Een voorbeeld hiervan is het kenmerk Ontheffing arbeidsverplichting. Dit kenmerk wordt altijd ingevuld voor een persoon indien de gegevens betrekking hebben op algemene bijstand én de persoon jonger is dan de AOW-gerechtigde leeftijd, of als sprake is van IOAW of IOAZ. Heeft de persoon de AOW-gerechtigde leeftijd bereikt of is sprake van het Bbz (levensonderhoud of bedrijfskapitaal), bijzondere bijstand, studietoeslag of de tegemoetkoming alleenverdienersproblematiek dan wordt over dit kenmerk geen informatie meegeleverd.

Wel (✓) of geen gegevens over de Ontheffing van de arbeidsverplichting, per soort uitkering

Soort uitkering	algemeen	IOAW	IOAZ	aanvullend	Bbz	studietoeslag	tegemoetkoming
Statistiekcode	01	02	03	11/12	14/20	21	22
Ontheffing arbeidsverplichting	optioneel ✓	verplicht ✓	verplicht ✓	geen gegevens	geen gegevens	geen gegevens	geen gegevens

Uiteraard is gegevenslevering alleen verplicht als het betreffende kenmerk ook daadwerkelijk van toepassing is, bijvoorbeeld omdat de leeftijd van de persoon een rol speelt. Een ander voorbeeld is lopende bijstand waarbij een einddatum niet van toepassing is. In dat geval worden ook geen gegevens over een einddatum opgenomen in het XML-bestand. Deze nadere specificatie wordt aangegeven bij de soort uitkering. Boven het vinkje is aanvullend één van de termen ‘optioneel’ (wel of geen informatie is afhankelijk van …) of ‘verplicht’ vermeld.

4.2 Toelichting per kenmerk

GEGEVENS LEVERING

1 STATISTIEKJAAR

	[jjjj]

Het kenmerk wordt gevuld met het jaar van de periode waarop de berichtgeving betrekking heeft.

2 STATISTIEKMAAND

	[mm]

Iedere levering heeft betrekking op een bepaalde verslagmaand. Dit is altijd een kalendermaand. Ingevuld wordt de numerieke aanduiding van de maand waarop de berichtgeving betrekking heeft.

3 BERICHTGEVERCODE

	[1234]

De berichtgevercode is de 4-cijferige code waarmee de berichtgever uniek wordt geïdentificeerd. Een berichtgever is iedere specifieke instantie die uitvoering geeft aan én de administratie voert voor één of meer wetten of regelingen waar een gemeente (eind)verantwoordelijk voor is. Als een (centrum)gemeente de aanlevering doet, wordt hier de gemeentecode van de (centrum)gemeente ingevuld. Indien een andere instantie berichtgever is, wordt de berichtgevercode gevuld met de code die het CBS voor dit doel heeft verstrekt aan die instantie. De SVB is berichtgever voor de AIO.

4 GEMEENTECODE

	[1234]

Voor de gemeentecode wordt de nummering aangehouden van de CBS-codelijst Nederlandse Gemeenten. Ingevuld wordt de code van de gemeente waar de verkrijgers van de bijstand als inwoner zijn ingeschreven, of waar men zijn feitelijk hoofdverblijf heeft.

5 NAAM SOFTWAREPAKKET

CiVision Samenlevingszaken (PinkRoccade)	sam
Suites voor het Sociaal Domein (Centric)	ssd
Socrates (WiGo4It)	soc
AIO (Sociale Verzekeringsbank)	aio
CVS (Cliënt Volg Systeem) ZorgNed Automatisering	zna
X-Works (Blinqt)	xws
EBB -Rapportage (Horlings en Eerbeek)	ebb
Ander pakket	and

Bij dit kenmerk wordt met een afkorting het pakket aangegeven waarin de gegevens voor deze statistiek zijn geregistreerd en waarmee de levering voor het CBS is aangemaakt.

Als een softwarepakket in gebruik is genomen, waarvoor nog geen identificatie in bovenstaand overzicht voorkomt, dient de berichtgever daarover contact op te nemen met het CBS. Er wordt dan een code voor het nieuwe softwarepakket toegevoegd. Totdat een nieuwe code is toegewezen kan tijdelijk ‘and’ worden gebruikt.

6 RELEASE-/VERSIENUMMER SOFTWAREPAKKET

	(abcdefghijkl)

Het release-/versienummer van het softwarepakket. Het release-/versienummer wordt geleverd als een tekstwaarde van minimaal 1 en maximaal 12 posities.

GEGEVENS UITKERING

7 REGISTRATIENUMMER UITKERING

	(abcdefghijklmno)

Het registratienummer identificeert binnen de administratie van de berichtgever een specifieke bijstandsuitkering, de studietoeslag of de tegemoetkoming alleenverdienersproblematiek. Een klant kan gelijkertijd meerdere soorten bijstandsuitkeringen hebben, en dus ook meerdere registratienummers.
Het registratienummer van een unieke uitkering wordt geleverd als een tekstwaarde van minimaal 1 en maximaal 15 posities. Met het registratienummer kan de gemeente een uitkering terugvinden in de administratie. Dit is bijvoorbeeld nodig bij een terugkoppeling over de kwaliteit.

8 STATISTIEKCODE

algemene bijstand (inclusief AIO)	01
IOAW	02
IOAZ	03
periodieke bijzondere bijstand	11
eenmalige bijzondere bijstand	12
Bbz levensonderhoud	14
Bbz bedrijfskapitaal	20
studietoeslag	21
tegemoetkoming alleenverdienersproblematiek	22

De statistiekcode identificeert de soort uitkering, de studietoeslag of de tegemoetkoming alleenverdienersproblematiek.

Jongerennorm
Met ingang van verslagmaand januari 2026 valt de aanvullende jongerennorm onder de algemene bijstand (statistiekcode 01). Een uitzondering hierop is de aanvullende jongerennorm die is aangevraagd vóór 2026, dit wordt tot het einde van de toekenning geregistreerd als bijzondere bijstand (statistiekcode 11 of 12).

(individuele) Studietoeslag
Studietoeslag, als aparte regeling onder de Participatiewet, wordt opgegeven met statistiekcode 21. Voor de individuele studietoeslag (IST) geldt mogelijk nog een overgangsrecht. De gemeente levert dit dan voor de gehele looptijd nog aan onder de oude regeling (Bijzondere bijstand, individuele studietoeslag onder cluster l).

Alleenverdienersproblematiek
De tegemoetkoming alleenverdienersproblematiek wordt opgegeven met statistiekcode 22. Met ingang van verslagmaand januari 2025 worden in de BUS gegevens geregistreerd over de vaste tegemoetkoming in verband met de alleenverdienersproblematiek. Wettelijke basis voor de tegemoetkoming is de Wet tijdelijke regeling alleenverdienersproblematiek, een tijdelijke regeling onder de Participatiewet, voor de jaren 2025, 2026 en 2027.

Onderscheid op huisvesting
Binnen statistiekcode 01 ‘algemene bijstand’ wordt door het CBS op basis van het kenmerk Huisvesting nog een nader onderscheid gemaakt in uitkeringen aan:

	code huisvesting:	omvat:
een thuiswonende	1, 2, 3	huurders, eigenaren, inwonenden
een persoon in een inrichting	4	personen in een inrichting
een adresloze	5	zwervende daklozen
een persoon zonder vaste woon- of verblijfplaats (niet adresloos)	6	thuisloze daklozen

9 NADERE CLASSIFICATIE Bbz

zelfstandige, beginnende	1
zelfstandige, oudere	2
zelfstandige, beëindigende	3
zelfstandige, gevestigde	5

De nadere classificatie Bbz is de code die de omstandigheid van de klant aangeeft indien deze een Bbz-uitkering ontvangt. Deze informatie wordt altijd geleverd als sprake is van een Bbz-uitkering voor levensonderhoud of een verstrekking aan Bbz bedrijfskapitaal.
Is sprake van algemene bijstand (inclusief AIO), IOAW, IOAZ, bijzondere bijstand, studietoeslag of de tegemoetkoming alleenverdienersproblematiek, dan wordt over de nadere classificatie Bbz geen informatie opgenomen in het XML-bestand.

Opgave van gegevens over algemene bijstand gedurende het Bbz voorbereidingsjaar
Het Bbz geeft de uitkeringsgerechtigde met een werkloosheids- of bijstandsuitkering de mogelijkheid om een eigen bedrijf te starten. De startende ondernemer kan zich daarbij gedurende een voorbereidingsperiode van maximaal 1 jaar oriënteren op het ondernemerschap. In deze periode behoudt de startende ondernemer diens uitkering en heeft ontheffing van bepaalde verplichtingen die gelden volgens de Participatiewet. Daarnaast kan de startende ondernemer een beroep doen op een renteloze lening, voor noodzakelijke voorbereidingskosten zoals een marktonderzoek ter onderbouwing van het ondernemingsplan en/of reiskosten om een potentiële leverancier te bezoeken.
Op het moment dat de startende ondernemer een aanvraag Bbz heeft gedaan én het ondernemingsplan wordt levensvatbaar bevonden dan wordt de algemene bijstandsuitkering beëindigd en wordt een Bbz-uitkering formeel gestart.

Wel (✓) of geen gegevens over de Nadere classificatie Bbz, per soort uitkering

Soort uitkering Statistiekcode	**algemeen** **01**	**IOAW** **02**	**IOAZ** **03**	**aanvullend** **11/12**	**Bbz** **14**	**Bbz** **20**	**studietoeslag** **21**	**tegemoetkoming** **22**
Nadere classificatie Bbz	geen gegevens	geen gegevens	geen gegevens	geen gegevens	verplicht ✓	verplicht ✓	geen gegevens	geen gegevens

1 Zelfstandige, beginnende
Op de betrokkene is artikel 2, lid 1, onderdeel b van het Bbz 2004 van toepassing. Hieronder valt de zelfstandige die uit hoofde van werkloosheid een uitkering ontvangt en die een bedrijf of zelfstandig beroep begint dat levensvatbaar is.

2 Zelfstandige, oudere
Op de betrokkene is artikel 2, lid 1, onderdeel c van het Bbz 2004 van toepassing. Het betreft de zelfstandige van 55 jaar of ouder van wie het bedrijf of zelfstandig beroep niet levensvatbaar is en die het bedrijf of zelfstandig beroep gedurende een periode van 10 jaar onmiddellijk voorafgaand aan de aanvraag heeft uitgeoefend en hieruit een inkomen geniet dat duurzaam ontoereikend is om in de noodzakelijke kosten van het bestaan te voorzien.

3 Zelfstandige, beëindigende
Op de betrokkene is artikel 2, lid 1, onderdeel d van het Bbz 2004 van toepassing. Dit is de zelfstandige van wie het bedrijf of zelfstandig beroep niet levensvatbaar is en die zich verplicht de activiteiten in het bedrijf of zelfstandig beroep zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen 12 maanden, te beëindigen.

5 Zelfstandige, gevestigde

Uitsluitend op grond van artikel 2, lid 1 van het Bbz 2004. Gevestigde zelfstandigen die gedurende een redelijke termijn als zodanig werkzaam zijn geweest en van wie het bedrijf of zelfstandig beroep levensvatbaar is.

10 LEEFVORM

alleenstaande	1
alleenstaande ouder	2
gehuwden en samenwonenden	3
anders	4

In dit kenmerk wordt de leefvorm vermeld die op de bijstandsgerechtigde(n) van toepassing is. Is sprake van lopende bijstand dan wordt als leefvorm de situatie vermeld die geldt op de laatste dag van de berichtgevingsperiode. In het geval dat de uitkering is beëindigd, wordt de leefvorm ingevuld die op de beëindigingsdatum van toepassing was.

Informatie over de leefvorm wordt altijd geleverd als sprake is van algemene bijstand (inclusief AIO), IOAW, IOAZ of Bbz levensonderhoud. Is er sprake van bijzondere bijstand, Bbz bedrijfskapitaal, studietoeslag of de tegemoetkoming alleenverdienersproblematiek, dan worden over de leefvorm geen gegevens opgenomen in het XML-bestand.

Wel (✓) of geen gegevens over de Leefvorm, per soort uitkering (statistiekcode)

Soort uitkering Statistiekcode	**algemeen** **01**	**IOAW** **02**	**IOAZ** **03**	**aanvullend** **11/12**	**Bbz** **14**	**Bbz** **20**	**studietoeslag** **21**	**tegemoetkoming** **22**
Leefvorm	verplicht ✓	verplicht ✓	verplicht ✓	geen gegevens	verplicht ✓	geen gegevens	geen gegevens	geen gegevens

1 Alleenstaande

De ongehuwde die geen tot zijn last komende kinderen heeft en die geen gezamenlijke huishouding voert met een ander. Een gehuwd persoon die duurzaam gescheiden leeft van diens huwelijkspartner, valt ook onder de categorie “alleenstaande”.

2 Alleenstaande ouder

De ongehuwde die de volledige zorg heeft voor één of meer tot zijn last komende kinderen en die geen gezamenlijke huishouding voert met een ander.

3 Gehuwden en samenwonenden

Tot deze leefvorm worden gerekend:
- de personen met een gezamenlijke huishouding die door een huwelijk aan elkaar verbonden zijn;
- de personen met een gezamenlijke huishouding die door het geregistreerd partnerschap met elkaar verbonden zijn;
- de ongehuwde persoon die met een ander een gezamenlijke huishouding voert.

Als bij gehuwde of samenwonende personen één van de gehuwden geen recht op algemene bijstand heeft, dan wordt de leefvorm 'alleenstaande' of 'alleenstaande ouder' ingevuld. Deze code wordt ook ingevuld als een van de gehuwden in een inrichting verblijft en de ander zelfstandig woont.

4 Anders

Deze leefvorm is uitsluitend van toepassing als de landelijke regels niet in het betrokken geval voorzien en de gemeente op basis van de landelijke normen tot een afwijkende basisnorm besluit.
Een voorbeeld is het ‘co-ouderschap’. Dit is geen wettelijk gedefinieerde leefvorm, maar geeft een feitelijke situatie weer. De co-ouder is geen alleenstaande omdat een co-ouder zorg draagt voor één of meer kinderen, maar een co-ouder is ook geen alleenstaande ouder omdat de co-ouder niet de volledige zorg draagt.
Een ander voorbeeld betreft ‘gedeeltelijk verblijf in een inrichting’. Dit is de omstandigheid waarbij een persoon bijvoorbeeld 4 dagen per week thuis woont én 3 dagen in een instelling verblijft. Er is dan sprake van een berekende bijstandsnorm: een deel norm alleenstaand en een deel zak -en kleedgeld.

11 AANTAL KOSTENDELERS

[12]

Per 1 januari 2015 is de kostendelersnorm ingevoerd voor algemene bijstand op grond van de Participatiewet en het Bbz, en per 1 juli 2015 voor uitkeringen op grond van de IOAW en IOAZ.
1 januari 2023 is de kostendelersnorm gewijzigd. Jongeren onder de 27 jaar zijn dan geen 'kostendelende medebewoner' meer. Tot en met 2022 lag die grens nog op 21 jaar. Als gevolg van de aanpassing zal kostendelen en daarmee verlaging van de bijstandsuitkering minder vaak van toepassing zijn.

Indien kostendelen van toepassing was bij het vaststellen van de hoogte van de bijstandsnorm wordt in dit kenmerk het totaal aantal personen van 27 jaar en ouder vermeld dat daarbij bepalend was.
Het gaat om zowel de bijstandsgerechtigden als om de overige personen in de woning met wie de kosten worden gedeeld, waarbij dit aantal overeenkomtmet de waarde van A uit de formule van de kostendelersnorm (zie hoofdstuk 2, paragraaf 3).

Informatie over het aantal kostendelers wordt geleverd als er sprake is van algemene bijstand (inclusief AIO), IOAW, IOAZ of Bbz levensonderhoud, maar alleen als kostendelen van toepassing was. Is sprake van bijzondere bijstand, Bbz bedrijfskapitaal, studietoeslag of de tegemoetkoming alleenverdienersproblematiek, dan wordt over het aantal kostendelers geen informatie opgenomen in het XML-bestand.

Wel (✓) of geen gegevens over het aantal kostendelers, per soort uitkering (statistiekcode)

Soort uitkering Statistiekcode	**algemeen** **01**	**IOAW** **02**	**IOAZ** **03**	**aanvullend** **11/12**	**Bbz** **14**	**Bbz** **20**	**studietoeslag** **21**	**tegemoetkoming** **22**
Aantal kostendelers	optioneel ✓	optioneel ✓	optioneel ✓	geen gegevens	optioneel ✓	geen gegevens	geen gegevens	geen gegevens

Wordt gedurende de verslagmaand een ander aantal kostendelers van toepassing, dan wordt het aantal kostendelers vermeld dat van toepassing was op de laatste dag van de verslagmaand. Wordt de uitkering beëindigd gedurende de verslagmaand, dan wordt het aantal kostendelers vermeld dat van toepassing was op de beëindigingsdatum.

Het is mogelijk dat in de woning waar meerdere personen hun hoofdverblijf hebben 2 of meer bijstandsuitkeringen worden ontvangen. Een voorbeeld is als zowel ouders als hun inwonende kind(eren) een bijstandsuitkering ontvangen. Afhankelijk van omstandigheden, zoals de leeftijd van betrokkenen en de leeftijd van overige personen die in die woning wonen, kan daarbij kostendelen op één of meer uitkering(en) van toepassing zijn.

12 BEDRAG BIJSTANDSNORM (inclusief vakantietoeslag)

[1234]

De bijstandsnorm is het bedrag waar de persoon of personen met de uitkering, gelet op leeftijd en leefsituatie, in beginsel recht op hebben. Heeft of hebben de bijstandsontvanger(s) met een of meer andere personen met een leeftijd van 27 jaar of ouder in dezelfde woning hun hoofdverblijf én is kostendelen van toepassing, dan wordt dit bedrag na toepassing van de kostendelersnorm lager vastgesteld. Is daarbij sprake van een uitkering aan een (echt)paar dan wordt in het bedrag bijstandsnorm de som vermeld van de individueel berekende bijstandsnormen.

Wordt gedurende de maand een andere bijstandsnorm van toepassing, dan wordt de bijstandsnorm vermeld die van toepassing is op de laatste dag van de verslagmaand. Wordt de uitkering beëindigd gedurende de verslagmaand, dan wordt de bijstandsnorm aangeleverd die van toepassing was op de beëindigingsdatum. Het bedrag wordt geleverd als een geheel bedrag in euro. Bij het bepalen van het bedrag blijven eventuele verrekeningen buiten beschouwing.

Informatie over het bedrag van de bijstandsnorm wordt altijd geleverd als sprake is van algemene bijstand (inclusief AIO), IOAW, IOAZ of Bbz levensonderhoud. Is sprake van bijzondere bijstand, Bbz

bedrijfskapitaal, studietoeslag of de tegemoetkoming alleenverdienersproblematiek, dan worden over het bedrag van de bijstandsnorm geen gegevens opgenomen in het XML-bestand.

Wel (✓) of geen gegevens over het Bedrag van de bijstandsnorm, per soort uitkering (statistiekcode)

Soort uitkering Statistiekcode	**algemeen** **01**	**IOAW** **02**	**IOAZ** **03**	**aanvullend** **11/12**	**Bbz** **14**	**Bbz** **20**	**studietoeslag** **21**	**tegemoetkoming** **22**
Bedrag bijstandsnorm	verplicht ✓	verplicht ✓	verplicht ✓	geen gegevens	verplicht ✓	geen gegevens	geen gegevens	geen gegevens

13 BEDRAG VERMINDERING UITKERING N.A.V. AFSTEMMING (inclusief vakantietoeslag)

[a1234]

Ingevuld wordt het bedrag dat de gemeente heeft verrekend bij de betaalbaarstellingen in de verslagmaand voor wat betreft het van toepassing zijn van vermindering(en) naar aanleiding van lagere afstemming van de bijstand.

De eerste positie is gereserveerd voor een + of een -. Hier komt een + te staan als het (saldo van het) bedrag van de vermindering van persoon1 en/of persoon2 gelijk of hoger is dan 0000. Er komt een – te staan als het (saldo van het) bedrag van de vermindering van persoon1 en/of persoon2 lager is dan 0000. Een negatief bedrag van de vermindering kan bijvoorbeeld het gevolg zijn van verrekeningen. Het bedrag wordt geleverd als een geheel bedrag in euro.

Informatie over het bedrag van de vermindering wordt geleverd als sprake is van algemene bijstand (inclusief AIO), IOAW of IOAZ, maar alleen als een bedrag aan vermindering ook daadwerkelijk van toepassing was. Is sprake van bijzondere bijstand, Bbz (levensonderhoud of bedrijfskapitaal), studietoeslag of de tegemoetkoming alleenverdienersproblematiek, dan worden over het bedrag van de vermindering geen gegevens opgenomen in het XML-bestand.

Wel (✓) of geen gegevens over het Bedrag van de vermindering, per soort uitkering

Soort uitkering Statistiekcode	**algemeen** **01**	**IOAW** **02**	**IOAZ** **03**	**aanvullend** **11/12**	**Bbz** **14**	**Bbz** **20**	**studietoeslag** **21**	**tegemoetkoming** **22**
Bedrag vermindering	optioneel ✓	optioneel ✓	optioneel ✓	geen gegevens	geen gegevens	geen gegevens	geen gegevens	geen gegevens

Het college stemt de bijstand en de daaraan verbonden verplichtingen af op de omstandigheden, mogelijkheden en middelen van belanghebbende(n).
Als er meerdere verminderingen zijn verrekend dan wordt het totaal van de verminderingen gesommeerd tot één bedrag. Als de gegevens betrekking hebben op een langere periode dan één maand (bijvoorbeeld bij de eerste levering) dan wordt de som van alle verrekeningen opgegeven.
Het bedrag van de vermindering kan gelijk zijn aan het bedrag van de bijstandsnorm. In dat geval is sprake van een 100% vermindering.

14 BEDRAG INKOMSTEN UITKERING (inclusief vakantietoeslag)

[a1234]

Bij dit kenmerk wordt het totaal van de inkomsten vermeld die zijn gebruikt bij het bepalen van het betaalbaar gestelde bedrag.
Het in dit kenmerk vermelde totaal stemt precies overeen met het totaal van de inkomsten per inkomstenbron die zijn opgegeven bij het bedrag inkomsten persoon (kenmerk 32) van persoon1 en/of persoon2. Per persoon kunnen meerdere inkomstenbronnen van toepassing zijn.

Het bedrag aan inkomsten op uitkeringsniveau wordt met ingang van verslagmaand januari 2025, indien van toepassing, ook ingevuld als sprake is van IOAW of IOAZ. Tot 2025 werd in die gevallen op persoonsniveau slechts vermeld tot welke inkomstensoorten eventuele inkomsten behoorden, maar ontbraken daarbij de financiële gegevens én of daarbij vrijlating werd toegepast.

De eerste positie is gereserveerd voor een + of een -. Hier komt een + te staan als het (saldo van het) bedrag aan inkomsten van persoon1 en/of persoon2 gelijk of hoger is dan 0000. Er komt een – te staan als het (saldo van het) bedrag aan inkomsten van persoon1 en/of persoon2 lager is dan 0000. Dit bedrag wordt geleverd als een geheel bedrag in euro.

Informatie over het bedrag aan inkomsten wordt geleverd als sprake is van algemene bijstand (inclusief AIO), IOAW, IOAZ, bijzondere bijstand, Bbz levensonderhoud of studietoeslag, maar alleen als een bedrag aan inkomsten ook daadwerkelijk van toepassing was. Is sprake van Bbz bedrijfskapitaal of de tegemoetkoming alleenverdienersproblematiek dan worden over het bedrag aan inkomsten geen gegevens opgenomen in het XML-bestand.

Wel (✓) of geen gegevens over het Bedrag aan inkomsten op uitkeringsniveau, per soort uitkering

Soort uitkering Statistiekcode	**algemeen** **01**	**IOAW** **02**	**IOAZ** **03**	**aanvullend** **11/12**	**Bbz** **14**	**Bbz** **20**	**studietoeslag** **21**	**tegemoetkoming** **22**
Bedrag inkomsten uitkering	optioneel ✓	optioneel ✓	optioneel ✓	optioneel ✓	optioneel ✓	geen gegevens	optioneel ✓	geen gegevens

Indien in de verslagmaand meerdere bedragen betaalbaar zijn gesteld en op deze betaalbaarstellingen meerdere verrekeningen vanwege inkomsten van toepassing waren, dan worden deze inkomstenbedragen, evenals de betaalbaar gestelde bedragen, gesommeerd.

15 BETAALBAAR GESTELD BEDRAG (exclusief vakantietoeslag)

[123456]

Het betaalbaar gesteld bedrag wordt, indien van toepassing, exclusief vakantietoeslag in het XML-bestand geregistreerd.

Indien de informatie betrekking heeft op algemene bijstand of Bbz levensonderhoud, dan is het betaalbaar gestelde bedrag gelijk aan het saldo van de bijstandsnorm en indien van toepassing, het bedrag van de vermindering naar aanleiding van afstemming en het bedrag aan inkomsten. Deze uitkering wordt, evenals de uitkering aan bijzondere bijstand, studietoeslag of de tegemoetkoming alleenverdienersproblematiek, netto vermeld.
Indien sprake is van IOAW of IOAZ dan is dit het saldo van de bruto grondslag, het bedrag van de vermindering naar aanleiding van afstemming en het bedrag aan inkomsten. Deze uitkering wordt bruto vermeld.
Indien sprake is van Bbz bedrijfskapitaal, dan is dit het bedrag dat in de betreffende maand is uitgekeerd.

Algemeen geldt dat voor periodieke bijstand het bedrag wordt vermeld dat voor de betreffende uitkering in de verslagmaand betaalbaar is gesteld ongeacht de periode(n) waarop de betaling betrekking heeft. Er wordt geen informatie in het XML-bestand opgenomen over het betaalbaar gestelde bedrag als er gedurende de verslagmaand geen betaalbaar gesteld bedrag was. Geen betaalbaarstelling kan het gevolg zijn van het betaalritme of resultaat zijn van een (tijdelijke) opschorting of 100% vermindering. Het bedrag wordt vermeld als een geheel bedrag in euro.

16 DATUM INVOERING ADMINISTRATIE

[jjjjmmdd]

De datum invoering administratie is de datum waarop relevante gegevens over een uitkering in de uitkeringenadministratie zijn opgenomen.

Indien de informatie betrekking heeft op bijzondere bijstand of Bbz bedrijfskapitaal dan wordt over dit kenmerk geen informatie opgenomen in het XML-bestand.

Wel (✓) of geen gegevens over de Datum invoering administratie, per soort uitkering

Soort uitkering Statistiekcode	**algemeen** **01**	**IOAW** **02**	**IOAZ** **03**	**aanvullend** **11/12**	**Bbz** **14**	**Bbz** **20**	**studietoeslag** **21**	**tegemoetkoming** **22**
Datum invoering administratie	verplicht ✓	verplicht ✓	verplicht ✓	geen gegevens	verplicht ✓	geen gegevens	verplicht ✓	verplicht ✓

Het kenmerk datum invoering administratie speelt in bepaalde situaties een belangrijke rol bij het vaststellen van het juiste aantal algemene uitkeringen op registratiebasis.
Een berichtgever stelt het uitkeringenbestand over een bepaalde verslagmaand direct na afloop van deze maand samen, naar de stand van de administratie op dat moment. Bij verlate aanlevering of bij herlevering bevat het XML-bestand extra informatie die het gevolg is van na de verslagmaand in de administratie verwerkte gegevens. Een deel van deze informatie heeft betrekking op administratief vertraagde instroom met betrekking tot die verslagmaand.

De datum invoering administratie is nodig om die uitkeringen te herkennen die aan de administratie zijn toegevoegd na afloop van de verslagmaand. Deze ‘administratief vertraagde instroom’ wordt apart gekenmerkt. De effecten van administratief vertraagde uitstroom worden op vergelijkbare wijze herkend en gekenmerkt. Zodoende is het mogelijk om het aantal uitkeringen vast te stellen naar de stand zoals deze gold direct na afloop van de verslagmaand.

17 MELDINGSDATUM

[jjjjmmdd]

De meldingsdatum is de datum waarop een persoon zich bij een uitvoeringsorgaan (gemeente, SVB, UWV) heeft gemeld om een uitkering aan te vragen. Voor AIO-uitkeringen is dit de datum dat een persoon ingaat op het voorstel van de SVB dat de persoon recht heeft op AIO.

De vulling van dit kenmerk is verplicht voor nieuwe uitkeringen (algemene bijstand, IOAW, IOAZ of Bbz levensonderhoud) vanaf 01-01-2026. Met andere woorden: als een persoon zich op 01-01-2026 of daarna bij een gemeente of het UWV meldt om een uitkering aan te vragen, of als een persoon op 01-01-2026 of daarna op het voorstel van de SVB ingaat dat de persoon recht heeft op AIO, hoort de meldingsdatum aan het CBS geleverd te worden. Voor uitkeringen die al eerder aangevraagd zijn en waarbij de meldingsdatum vóór 01-01-2026 ligt, geldt het volgende:

- Als de meldingsdatum beschikbaar is, mag deze gevuld worden met de datum vóór 01-01-2026
- Als de meldingsdatum pas met de vernieuwing van de software vanaf kalenderjaar 2026 beschikbaar is , mogen meldingsdatums van vóór 01-01-2026 gelijk worden gesteld aan de aanvangsdatum uitkering persoon.

Indien de informatie betrekking heeft op bijzondere bijstand, Bbz bedrijfskapitaal, studietoeslag of tegemoetkoming alleenverdienersproblematiek, dan wordt over de meldingsdatum geen informatie opgenomen in het XML-bestand.

Wel (✓) of geen gegevens over de meldingsdatum, per soort uitkering

Soort uitkering Statistiekcode	**algemeen** **01**	**IOAW** **02**	**IOAZ** **03**	**aanvullend** **11/12**	**Bbz** **14**	**Bbz** **20**	**studietoeslag** **21**	**tegemoetkoming** **22**
Meldingsdatum	verplicht ✓	verplicht ✓	verplicht ✓	geen gegevens	verplicht ✓	geen gegevens	geen gegevens	geen gegevens

Het kenmerk meldingsdatum speelt samen met aanvangsdatum uitkering persoon een belangrijke rol in het bepalen of er sprake is van een uitkering met terugwerkende kracht.

Een aantal voorbeelden illustreren de vulling:

Casus 1 Behandeling aanvraag:
Persoon X, leeftijd 45 jaar, meldt op 15 maart 2026 bij Werk.nl dat die een algemene bijstandsuitkering wil aanvragen en voltooit de aanvraag online. Op 30 maart 2026 wordt deze aanvraag door de gemeente in behandeling genomen. Uit onderzoek door de gemeente blijkt dat persoon X per 15 maart 2026 recht had op een algemene bijstandsuitkering.

Meldingsdatum	20260315
Aanvangsdatum uitkering persoon	20260315

Casus 2 Incomplete informatie:
Persoon X, leeftijd 45 jaar, meldt zich op 15 maart 2026 bij de gemeente om een algemene bijstandsuitkering aan te vragen. Op 16 maart 2026 wordt deze aanvraag door de gemeente in behandeling genomen, maar het blijkt dat de aangeleverde informatie incompleet is. Persoon X stuurt de gevraagde informatie op 30 maart 2026 op en op 2 april 2026 zet de gemeente de behandeling voort. Uit onderzoek door de gemeente blijkt dat persoon X per 15 maart 2026 recht had op een uitkering.

Meldingsdatum	20260315
Aanvangsdatum uitkering persoon	20260315

Casus 3 Datum bijstandsafhankelijkheid ligt in de toekomst:
Persoon X, leeftijd 45 jaar, krijgt op 15 maart 2026 te horen dat die per einde maand (31 maart 2026) diens inkomen verliest en daarmee bijstandsgerechtigd wordt. Persoon X meldt zich op 15 maart 2026 bij de gemeente om een uitkering aan te vragen.

Meldingsdatum	20260315
Aanvangsdatum uitkering persoon	20260331

Casus 4 Aanvraag verkeerde uitkering:
Persoon Y, leeftijd 55 jaar, vraagt op 15 maart 2026 bij de gemeente een IOAW-uitkering aan. Na onderzoek blijkt de persoon geen recht te hebben op een IOAW-uitkering, maar op een IOAZ-uitkering. Persoon X vraagt op 31 maart een IOAZ-uitkering aan. De oorspronkelijke meldingsdatum blijft staan.

Meldingsdatum	20260315
Aanvangsdatum uitkering persoon	20260315

18 TERUGWERKENDE KRACHT

ja	1
nee	2

Als de individuele omstandigheden daarom vragen, kunnen gemeenten of de SVB een uitkering met maximaal 3 maanden terugwerkende kracht toekennen. Er is sprake van terugwerkende kracht wanneer de aanvangsdatum uitkering persoon vóór de meldingsdatum ligt.

De vulling van dit kenmerk is verplicht voor nieuwe uitkeringen (algemene bijstand, IOAW, IOAZ of Bbz levensonderhoud) met een meldingsdatum vanaf 01-01-2026. Bij uitkeringen die vóór 01-01-2026 zijn aangevraagd, mag het kenmerk terugwerkende kracht op 2 ‘nee’ worden gezet.

Indien de informatie betrekking heeft op bijzondere bijstand, Bbz bedrijfskapitaal, studietoeslag of tegemoetkoming alleenverdienersproblematiek, dan wordt over dit kenmerk geen informatie opgenomen in het XML-bestand.

Wel (✓) of geen gegevens over Terugwerkende kracht, per soort uitkering

Soort uitkering Statistiekcode	**algemeen** **01**	**IOAW** **02**	**IOAZ** **03**	**aanvullend** **11/12**	**Bbz** **14**	**Bbz** **20**	**studietoeslag** **21**	**tegemoetkoming** **22**
Terugwerkende kracht	verplicht ✓	verplicht ✓	verplicht ✓	geen gegevens	verplicht ✓	geen gegevens	geen gegevens	geen gegevens

Casus 5 Bijstandsverlening met terugwerkende kracht:
Persoon X, leeftijd 45 jaar, meldt op 15 maart 2026 bij Werk.nl dat die een algemene bijstandsuitkering wil aanvragen en voltooit de aanvraag online. Persoon X geeft aan dat die op 15 februari 2026 al diens baan was verloren, maar wegens dringende omstandigheden zich niet eerder heeft kunnen melden om de aanvraag te doen. Op 2 april 2026 wordt deze aanvraag door de gemeente in behandeling genomen. Uit onderzoek door de gemeente blijkt dat persoon X inderdaad per 15 februari 2026 recht had op een algemene bijstandsuitkering.

Meldingsdatum	20260315
Aanvangsdatum uitkering persoon	20260215
Terugwerkende kracht	ja

19 ZOEKTERMIJN JONGEREN

ja	1
nee	2

Jongeren tot 27 jaar die bij een gemeente of het UWV een algemene bijstandsuitkering willen aanvragen zijn vanaf de melding bij de gemeente of het UWV verplicht om eerst vier weken lang naar een opleiding of werk te zoeken. Pas na afloop van deze zoektermijn kan de aanvraag voor een uitkering officieel ingediend worden. Gemeenten kunnen in bijzondere situaties afwijken van deze zoektermijn en de aanvraag meteen in behandeling nemen.

Voor jongeren tot 27 jaar (op het moment van melden voor een uitkering) is het verplicht om dit kenmerk in te vullen. Voor personen vanaf 27 jaar (op het moment van melden voor een uitkering), hoeft de zoektermijn niet gevuld te worden.

Indien de aanvraagdatum bekend is, mag het kenmerk met 1 ‘ja’ gevuld worden als de meldingsdatum minimaal 28 kalenderdagen vóór de aanvraagdatum van de uitkering ligt[1]. Indien de aanvraagdatum niet bekend is, wordt het kenmerk zoektermijn jongeren handmatig gevuld.

Bij uitkeringen die vóór 01-01-2026 aangevraagd zijn, mag dit kenmerk op 2 ‘nee’ worden gezet.

Indien de informatie betrekking heeft op IOAW, IOAZ, bijzondere bijstand, Bbz levensonderhoud, Bbz bedrijfskapitaal, studietoeslag of tegemoetkoming alleenverdienersproblematiek, dan wordt over dit kenmerk geen informatie opgenomen in het XML-bestand.

Wel (✓) of geen gegevens over Zoektermijn jongeren, per soort uitkering

Soort uitkering Statistiekcode	**algemeen** **01**	**IOAW** **02**	**IOAZ** **03**	**aanvullend** **11/12**	**Bbz** **14**	**Bbz** **20**	**studietoeslag** **21**	**tegemoetkoming** **22**
Zoektermijn jongeren	verplicht ✓	geen gegevens	geen gegevens	geen gegevens	geen gegevens	geen gegevens	geen gegevens	geen gegevens

[1] De aanvraagdatum is het moment waarop de aanvraag voor een bijstandsuitkering ondertekend is ingediend. De aanvraagdatum komt vaak overeen met de meldingsdatum, maar wijkt hier in het geval van een zoektermijn vanaf. Bij een zoektermijn ligt de meldingsdatum vóór de zoektermijn, en de aanvraagdatum ná de zoektermijn.

Casus 6 Zoektermijn jongeren:
Persoon Z, leeftijd 24 jaar, meldt zich op 1 maart 2026 bij het UWV of bij de gemeente om een algemene bijstandsuitkering aan te vragen, omdat de persoon diens baan kwijt is geraakt per 1 maart 2026. Persoon Z krijgt door de gemeente een zoektermijn voor jongeren opgelegd tot en met 28 maart 2026 om werk of een opleiding te zoeken. Op 29 maart 2026 blijkt dat Z geen werk/opleiding heeft gevonden en de gemeente verleent de jongere algemene bijstand. Uit onderzoek door de gemeente blijkt dat persoon Z vanaf 1 maart 2026 recht had op een algemene bijstandsuitkering.

Meldingsdatum	20260301
Aanvangsdatum uitkering persoon	20260301
Zoektermijn jongeren	ja

Indien persoon Z diens baan kwijtraakt op een moment tussen 1 maart en 29 maart 2026, en daarmee pas vanaf die datum bijstandsgerechtigd is, zal de aanvangsdatum niet 1 maart 2026 zijn, maar de datum waarop de persoon bijstandsgerechtigd is geworden zijn. De meldingsdatum blijft in dit geval op 1 maart 2026 staan.

20 CLUSTER BIJZONDERE BIJSTAND

directe levensbehoeften	a
voorzieningen voor het huishouden	b
voorzieningen voor wonen	c
voorzieningen voor opvang	d
kosten uit maatschappelijke zorg	e
financiële transacties	f
uitstroombevordering	g
medische dienstverlening	h
overige kostensoorten	i
kosten wel in statistiek maar geen bijzondere bijstand	j
individuele inkomenstoeslag	k
individuele studietoeslag	l
collectieve aanvullende zorgverzekering	m

Dit kenmerk wordt gevuld met de code die aangeeft waarvoor bijzondere bijstand aan de klant wordt verleend. Binnen de verslagmaand kan per persoon of huishouden sprake zijn van meer dan één verstrekking bijzondere bijstand. In de levering voor de BUS wordt apart informatie geleverd over iedere verstrekking, ook als deze tot hetzelfde cluster behoren.

Voorbeeld:
Als binnen de verslagmaand aan een persoon of huishouden naast bijzondere bijstand voor het doel ‘maaltijdvoorziening’ tevens bijzondere bijstand wordt verstrekt voor het doel ‘verwarmings- en verlichtingskosten’, is sprake van verstrekkingen die tot hetzelfde cluster ‘directe levensbehoeften’ behoren. Over beide verstrekkingen wordt informatie meegeleverd. Iedere verstrekking heeft een uniek registratienummer wat hen van elkaar onderscheidt.

Verschil bijzondere bijstand en andere regelingen
Het is niet de bedoeling betalingen te vermelden die vanuit een andere wet of regeling worden gefinancierd, zoals de AWBZ of Wmo (bijvoorbeeld de Tegemoetkoming Meerkosten t.b.v. chronisch zieken en gehandicapten).

Extra uitvraag
Informatie over de bijzondere bijstand wordt wanneer mogelijk geregistreerd onder dit kenmerk en meegeleverd in het BUS-bestand. Wanneer dit in uitzonderlijke gevallen niet mogelijk is, wordt informatie geleverd via de jaarlijkse extra uitvraag. Zie voor een toelichting hoofdstuk 2 paragraaf 2.

Cluster j
Kosten die worden geregistreerd in de uitkeringenadministratie en daardoor meekomen in het bestand voor de BUS, maar niet onder de bijzondere bijstand vallen, kunnen worden geregistreerd onder cluster j (kosten wel in statistiek, maar geen bijzondere bijstand).

Hieronder worden een paar voorbeelden van recente veranderingen en toelichting op veelvoorkomende vragen gegeven:

Aanvullende jongerennorm
De aanvullende jongerennorm is een aanvulling op de jongerennorm voor jongeren tussen de 18 en 21 jaar die geen financiële steun van hun ouders kunnen krijgen. Vanaf verslagjaar 2026 dient de aanvullende jongerennorm niet meer als bijzondere bijstand, maar als algemene bijstand te worden geregistreerd. Dit geldt niet voor de aanvullende jongerennorm die is aangevraagd vóór 2026. Dit dient tot het einde van de toekenning als bijzondere bijstand te worden geregistreerd.

Leefgeld Oekraïners
Vluchtelingen uit Oekraïne ontvangen leefgeld voor eten en kleding. Hierbij is geen sprake van bijstand in de zin van bijstand op grond van de Participatiewet.

Mocht de gemeente bij de verstrekking van leefgeld gebruik maken van de uitkeringenadministratie én worden gegevens (daardoor) geregistreerd in de opgave voor de BUS dan dient het leefgeld te worden verantwoord onder cluster j (kosten wel in statistiek, maar geen bijzondere bijstand).

Alleenverdienersproblematiek
Sommige huishoudens lopen toeslagen mis doordat de desbetreffende personen een maandelijks netto-inkomen hebben op bijstandsniveau, maar op jaarbasis een bruto-inkomen hebben dat boven bijstandsniveau ligt.

Vanaf 2025 worden deze personen gecompenseerd door de tegemoetkoming op basis van de tijdelijke regeling alleenverdienersproblematiek. Deze tegemoetkoming is geen bijzondere bijstand en wordt apart geregistreerd onder statistiecode 22. Uitzonderingen hierop zijn wanneer de tegemoetkoming te laag is, en compensatie over de jaren 2023 en/of 2024 (ongeacht het moment van uitkeren). In deze situaties dient de tegemoetkoming onder de bijzondere bijstand (cluster a) te worden geregistreerd.

Tot en met 2024 werd voor de alleenverdienersproblematiek altijd gecompenseerd via de bijzondere bijstand.

Informatie over het cluster waartoe de bijzondere bijstand behoort, wordt alleen geleverd als sprake is van een uitkering op grond van bijzondere bijstand. Is sprake van algemene bijstand (inclusief AIO), IOAW, IOAZ, Bbz (levensonderhoud of bedrijfskapitaal), studietoeslag of de tegemoetkoming alleenverdienersproblematiek, dan worden over het cluster bijzondere bijstand geen gegevens opgenomen in het XML-bestand.Wel (✓) of geen gegevens over het cluster bijzondere bijstand, per soort uitkering

Soort uitkering Statistiekcode	**algemeen** **01**	**IOAW** **02**	**IOAZ** **03**	**aanvullend** **11/12**	**Bbz** **14**	**Bbz** **20**	**studietoeslag** **21**	**tegemoetkoming** **22**
Cluster bijzondere bijstand	geen gegevens	geen gegevens	geen gegevens	verplicht ✓	geen gegevens	geen gegevens	geen gegevens	geen gegevens

Voor de betalingen die onder dit kenmerk worden gebracht, geldt dat deze geen onderdeel vormen van een eventuele berekening van het bijstandsbedrag voor algemene bestaanskosten die de persoon eventueel ontvangt.

Toelichting per cluster
In dit kenmerk wordt aangegeven tot welk cluster de verstrekte bijzondere bijstand behoort. Per cluster wordt beschreven welke kostensoorten er onder vallen.

a Directe levensbehoeften
Kosten voor directe levensbehoeften die uitstijgen boven het normale uitgavenpatroon.

Kleding of schoeisel
Een voorbeeld is de uitgave voor de babyuitzet. Ook kosten in verband met reiniging en slijtage van kleding en beddengoed behoren tot dit cluster.

Onder dit cluster vallen *niet* de uitgaven voor speciaal uitgevoerde kleding of schoeisel vanwege medische noodzaak of handicap. Deze kosten vallen onder het cluster Medische dienstverlening (cluster h).

Eenmalig levensonderhoud
Verstrekkingen voor eenmalig levensonderhoud. Het kan gaan om een tijdelijke verstrekking ter overbrugging van een korte periode waarover de persoon geen of onvoldoende inkomsten heeft om in het levensonderhoud te voorzien. Een voorbeeld is extra bijstand omdat de voor de eerste keer toegekende bijstandsuitkering te gering is voor de periode tot de eerste reguliere betaling. Daarbij kan het gaan om een situatie waarbij de persoon naar verwachting later over deze periode nog wel inkomsten ontvangt en de gemeente om die reden de hier bedoelde uitkering als een lening verstrekt.

Als een gemeente in afwachting van een formele toekenningsbeschikking een voorschot op een algemene bijstandsuitkering als bijzondere bijstand in de vorm van een geldlening registreert, dan vindt bij toekenning van de algemene bijstand een verrekening plaats. Dit gebeurt via een boeking in de debiteurenadministratie en wordt dit als afzonderlijke vordering in de bijstandsdebiteuren- en boetestatistiek (BDBS) opgenomen.

Verwarmings- en verlichtingskosten
De extra verwarmingskosten vanwege een medische noodzaak of handicap. Het moet hierbij duidelijk gaan om energielasten voor de woning, die door buitengewone omstandigheden meer bedragen dan normaal is voor de betreffende woning. Een tegemoetkoming in de stijgende energiekosten (energietoeslag) en een vergoeding voor spaarlampen vallen hier ook onder.

Alleenverdienersproblematiek (alleen 2023 en 2024)
De tegemoetkoming alleenverdienerproblematiek valt vanaf 2025 onder de aparte statistiekcode 22, en is dus *geen* bijzondere bijstand. De compensatie voor de jaren 2023 en 2024, en de uitzonderlijke situaties waarin de tegemoetkoming te laag is, vallen nog wel onder de bijzondere bijstand. In deze gevallen wordt de compensatie voor de alleenverdienersproblematiek onder dit cluster geregistreerd.

Maaltijdvoorziening
Voorziening waarbij warme maaltijden aan huis worden bezorgd.

Hieronder vallen *geen* dieetkosten. Deze worden opgegeven onder cluster h ‘Medische dienstverlening’.

Toeslag boven de norm
Verstrekkingen voor eenmalig levensonderhoud, ter overbrugging van een periode waarvoor de persoon onvoldoende inkomsten heeft om in het levensonderhoud te kunnen voorzien. Bijvoorbeeld vanwege een plotselinge inkomensachteruitgang door een wijziging van de bijstandsnorm van gehuwd naar alleenstaande ouder.

Ook wanneer er sprake is van extra uitgaven die voortvloeien uit verplichtingen van een voorafgaande periode, bijvoorbeeld bij scheiding, worden de kosten aan dit cluster toegekend. Er is dus sprake van een toekenning van bijzondere bijstand naast de algemene bijstand.

Aanvullende jongerennorm (alleen aangevraagd vóór 2026)
De aanvullende jongerennorm is een aanvulling op de jongerennorm voor jongeren (18 tot 21 jaar) die geen financiele steun van hun ouders kunnen krijgen. Onder dit cluster hoort alleen de aanvullende jongerennorm die is aangevraagd vóór 01-01-2026. Dit dient tot het einde van de toekenning als bijzondere bijstand te worden geregistreerd. Vanaf 2026 dient de aanvullende jongerennorm als algemene bijstand te worden geregistreerd.

Overige algemene levensbehoeften
Bijvoorbeeld extra bijstand voor de vaste lasten aan personen die tijdelijk zijn opgenomen in een inrichting of aan hen die tijdelijk dubbele woonlasten hebben.

Ook de compensatie koopkrachtregeling en de ‘eindejaarsuitkering’ vallen onder dit cluster.

Onder dit cluster vallen *geen* woonkosten. Deze kosten vallen onder cluster c ‘voorzieningen voor wonen’.

b Voorzieningen voor het huishouden
Alle uitgaven die nodig zijn om de huishouding goed te laten functioneren.

Huishoudelijke hulp of gezinshulp
De kosten van een hulp in de huishouding of een alfahulp. Ook de bijstand die als (gedeeltelijke) vergoeding wordt verstrekt in verband met de eigen bijdrage voor gezinshulp.

Overige kosten in verband met de huishouding
Overige kosten voor het functioneren van de huishouding.

c Voorzieningen voor wonen
Alle kosten voor reguliere huisvesting die mede bedoeld zijn om iemand in de eigen woonomgeving te laten wonen.

Kosten inrichting of huisraad
Inrichtingskosten zijn bijvoorbeeld uitgaven voor vloerbedekking of gordijnen. Bij huisraad horen de meer duurzame gebruiksgoederen zoals een wasmachine.

Verhuiskosten
Directe kosten voor het transport van de inboedel.

Woonkosten tot huurgrens
De tijdelijke toeslag voor de periode waarover nog geen aanspraak is op individuele huurtoeslag.

Woonkosten boven huurgrens
Woonkostentoeslag in de situatie dat de aanvrager een huur boven de maximale huurgrens heeft en in inkomen aanzienlijk achteruit is gegaan. De gemeente kan de aanvrager verplichten om naar een goedkopere woning te verhuizen.

Voorzieningen voor gehandicapten en ouderen
Kosten voor een aanpassing aan de woning, bijvoorbeeld woningisolatie, de kosten voor de aansluiting op een alarmeringssysteem (bijvoorbeeld vanuit een bejaardentehuis) en de bijzondere noodzakelijke kosten voor verplaatsbare voorzieningen voor gehandicapten of ouderen die niet vanuit de Wmo vergoed worden.

Overige kosten in verband met woonvoorzieningen
Bijvoorbeeld uitgaven voor de opslag van inboedel en de uitgaven voor woningonderhoud.

d Voorzieningen voor opvang
Alle kosten die verbonden zijn aan een tijdelijke verblijfplaats.

Opvang/huisvesting in pension of hotel
Kosten om iemand met huisvestingsproblemen tijdelijk in een pension of hotel onder te brengen.

Kinderopvang (niet uitstroombevordering)
Kinderopvang, met als doel de ontwikkeling van het kind te bevorden.

Hieronder valt *niet* kinderopvang met als doel om ouders in staat te stellen om buitenshuis te gaan werken of een opleiding te volgen. Deze kosten vallen onder cluster g (uitstroombevordering).

Overige opvang
Voorbeeld is tijdelijke opvang die bedoeld is om iemand uit de dagelijkse omgeving te halen, zoals opvang in een blijf-van-mijn-lijf-huis.

e Kosten uit maatschappelijke zorg
Uitgaven in verband met het maatschappelijk functioneren, om te voorkomen dat iemand in een sociaal isolement raakt. Ook uitgaven voor voorzieningen voor de ontwikkeling en ontspanning en het vervoer tussen huis en zorgaanbieder horen bij dit cluster.

Vervoerskosten
Alle vervoerskosten ter bevordering van maatschappelijke deelname en het bezoek aan een medisch specialist. Hier vallen zowel een eigen vervoermiddel, als taxikosten en de kosten voor gebruik van het openbaar vervoer onder.

Indirecte studiekosten/schoolkosten
Onder indirecte schoolkosten vallen kosten voor door school voorgeschreven lesmateriaal, schoolkamp, schooltas en fiets.

Overige kosten uit maatschappelijke zorg
Voorbeelden zijn telefoonkosten, de kosten van een cursus die niet op een toekomstige beroepsactiviteit is gericht, reis- en verblijfkosten om vakantie te kunnen houden, contributies en abonnementsgelden bedoeld om een cliënt gebruik te laten maken van sociaal-culturele voorzieningen.

f Financiële transacties
Kosten van financiële verplichtingen die worden aangegaan om zekerheid te krijgen dat van een bepaalde voorziening gebruik kan worden gemaakt.

Schuldsanering
Bijstand die wordt verstrekt als de te betalen rente en aflossing van de lening groter zijn dan de aflossingscapaciteit. Hiertoe horen ook de kosten die worden gemaakt om een schuld volledig of gedeeltelijk af te lossen (art. 49 Participatiewet). Daarnaast is deze code van toepassing als een gemeente op grond van een borgstelling overgaat tot een betaling aan een kredietverlenende instelling. Onder dit cluster worden ook bankkosten en bewindvoeringskosten opgegeven.

Arbeidsongeschiktheids- en ziektekostenverzekering
Premies voor een arbeidsongeschiktheidsverzekering en betalingen in het kader van een ziektekostenverzekering die plaatshebben vanuit de bijzondere bijstand.

Onder dit cluster valt *niet* de categoriaal verstrekte bijzondere bijstand voor betaling van de premie voor de collectieve aanvullende zorgverzekering (CAV). Dit valt onder cluster m.

Rechtsbijstand
Kosten van rechtskundige bijstand en de daarbij behorende griffiekosten. Bijvoorbeeld de kosten verbonden aan een rechtsprocedure bij een alimentatiekwestie of een voogdijschap.

Overige kosten financiële transacties
Contributies aan verenigingen en stichtingen om gebruik te kunnen maken van hun voorzieningen. Voorbeeld is de contributie aan een vereniging van volkstuintjes.

Hieronder vallen ook de waarborgsom die moet worden voldaan in verband met de huur van een woning en de kosten in verband met een krediethypotheek, zoals taxatiekosten.

g Uitstroombevordering (niet bekostigd vanuit het Werk-budget)
Uitgaven die lijken op de uitgaven in het kader van het werkdeel, maar waarbij die financieringsgrondslag niet aan de orde is. Bijvoorbeeld wanneer er sprake is van een medische noodzaak bij het verlenen van de voorziening. Ook het door de gemeente overnemen van de financiering van een voorziening die al liep voordat sprake was van algemene bijstand kan hieronder vallen.
Uitgaven om het personen mogelijk te maken om tot de arbeidsmarkt toe te treden vallen ook onder dit cluster.

Onder dit cluster vallen *niet* de uitgaven die door de gemeenten worden gefinancierd vanuit het werkdeel van het budget uit de Participatiewet. Deze uitgaven vallen onder de Statistiek Re-integratie door Gemeenten (SRG).

Studie- of omscholingskosten
Het gaat om de kosten van opleidingen.

Reiskosten arbeid of scholing

Bij dit cluster horen de reiskosten die zijn gemaakt om arbeid te kunnen verrichten of om scholing te kunnen volgen.

Hieronder vallen *niet* de reiskosten in verband met maatschappelijke deelname. Deze kosten horen bij cluster e (kosten uit maatschappelijke zorg).

Kinderopvang arbeid of scholing
Bijstand voor kinderopvang, waarvoor financiering op de gebruikelijke wijze niet mogelijk is, bijvoorbeeld omdat deze op een andere wijze wordt georganiseerd, zoals bij opvang door de buren.

Overige kosten ter vermindering bijstandsbehoefte
Alle kosten die verband houden met een feitelijke of beoogde vermindering of beëindiging van de bijstandsafhankelijkheid, en die niet kunnen worden ondergebracht onder één van de andere voorbeelden bij dit cluster. Hieronder vallen de kosten/leges voor het laten vervaardigen/verlengen van een legitimatiebewijs of verblijfsvergunning.

h Medische dienstverlening
Dieetkosten en kosten geneesmiddelen
Hieronder vallen kosten voor geneesmiddelen en extra voedingskosten op medisch advies.

Onder dit cluster vallen *niet* de kosten voor het verstrekken van maaltijden. Deze kosten vallen onder cluster a (directe levensbehoeften).

Kosten hulpmiddelen
Bijvoorbeeld uitgaven voor een bril, contactlenzen, een leesloep of andere hulpmiddelen.

Deze code geldt *niet* voor voorzieningen als een hoog-laag-bed en douche-/toiletstoel, welke onder cluster c (voorzieningen voor wonen) kan vallen.

Kosten gespecialiseerde (ziekenhuis)zorg
Kosten voor opname in een ziekenhuis, de kosten van verpleging en verzorging in een daartoe ingerichte voorziening, kosten van verpleging aan huis, kosten in verband met geboorte, kosten voor de specialist en de kosten in verband met fysiotherapie en psychotherapie. Dit geldt ook voor de bijstand die als gehele of gedeeltelijke vergoeding wordt verstrekt in verband met de eigen bijdragen voor extramurale AWBZ-zorg. Ook de uitgaven voor een onverzekerd persoon die acuut moet worden opgenomen horen hieronder.

Kosten tandarts
Hieronder vallen ook de kosten van een kunstgebit, beugel en de specialistische hulp door een orthodontist.

Overige kosten (para)medische hulp
De kosten van de huisarts, de kosten van bijvoorbeeld een behandeling door een pedicure of een logopedist en de kosten voor het volgen van therapieën.
Hieronder vallen voorzieningen voor gehandicapten die bedoeld zijn om de handicap zelf te verminderen. Kosten die niet bedoeld zijn om de handicap zelf te laten verminderen, vallen onder het cluster voorzieningen voor wonen (c) of het cluster maatschappelijke zorg (e).

i Overige kostensoorten
Begrafeniskosten

Overige niet indeelbare kosten
De meeste overige kosten kunnen worden ingedeeld in de kostensoorten ‘overig’ die onder de verschillende clusters vallen. Bij twijfel over onder welk cluster de kosten vallen, kunt u contact opnemen met het CBS door te mailen naar SZ_Bijstand@cbs.nl.

j Kosten wel in statistiek maar geen bijzondere bijstand
Kosten en betaalbaarstellingen die wel onder de bijzondere bijstand worden geregistreerd, maar niet onder de bijzondere bijstand vallen, zoals het leefgeld voor Oekraïners.

Leefgeld Oekraïners
Het betreft het leefgeld voor eten en kleding voor vluchtelingen uit Oekraïne. Hierbij is geen sprake van bijstand in de zin van bijstand op grond van de Participatiewet.

(Eenmalige) uitgaven in het kader van armoedebeleid
Hieronder vallen alle uitgaven aan armoede- of minimabeleid die **niet** onder de bijzondere bijstand vallen.

Hieronder vallen *niet* bankkosten en bewindvoeringskosten, deze vallen onder cluster f.

k Individuele inkomenstoeslag
Individuele inkomenstoeslag kan worden uitgekeerd aan personen tussen de 21 jaar en de AOW-leeftijd, die daar op basis van art. 36 van de Participatiewet recht op hebben. Zowel personen met een algemene bijstandsuitkering als personen met andere inkomstenbronnen kunnen recht hebben op individuele inkomenstoeslag. De precieze voorwaarden verschillen per gemeente. De toeslag wordt in één belastingvrij bedrag uitbetaald. Per twaalf maanden heeft iemand hooguit één keer recht op deze toeslag.

l Individuele studietoeslag (IST)
Studietoeslag, als aparte regeling onder de Participatiewet, wordt opgegeven met statistiekcode 21. Voor de individuele studietoeslag (IST) geldt mogelijk nog een overgangsrecht, bijvoorbeeld wanneer de toegekende individuele studietoeslag hoger is dan de nieuwe studietoeslag. De gemeente levert dit dan voor de gehele looptijd nog aan onder de oude regeling, via dit cluster.

m Collectieve aanvullende zorgverzekering
Een collectieve aanvullende zorgverzekering of een tegemoetkoming in de kosten van de premie van een dergelijke verzekering.

Hieronder vallen *niet* de betalingen voor ziektekostenverzekeringen die niet behoren tot de collectieve aanvullende zorgverzekering. Deze kosten vallen onder cluster f (financiële transacties).

GEGEVENS PERSOON

Aan te leveren voor alle personen met de uitkering

21 BURGERSERVICENUMMER

[123456789]

Dit kenmerk wordt ingevuld met het burgerservicenummer (BSN) van de persoon met de uitkering.
Het BSN is opgebouwd uit 9 numerieke waarden. Indien het BSN uit 8 cijfers bestaat, wordt het BSN links aangevuld met het cijfer 0.

Het BSN van de persoon wordt altijd vermeld, ook als uitsluitend een uitkering op grond van de bijzondere bijstand wordt verstrekt of als het gaat om een persoon met een AOW-gerechtigde leeftijd.
Met het BSN is het mogelijk gegevens over verschillende perioden met elkaar te verbinden. Bijvoorbeeld om in- en uitstroomgegevens in kaart te brengen. Ook is het mogelijk om een uitkeringsontvanger te 'volgen', bijvoorbeeld bij verhuizingen tussen gemeenten. Tevens biedt het BSN de mogelijkheid tot statistische analyses die gebaseerd zijn op koppeling met andere bestanden.

22 GEBOORTEDATUM

[jjjjmmdd]

Dit kenmerk wordt gevuld met de geboortedatum zoals vermeld in de Basisregistratie Personen (BRP). Wordt de geboortedatum niet (juist) ingevuld, dan heeft dit gevolgen voor de verwerking door het CBS. Het CBS vult een onvolledige datum aan met default waarden. Is alleen het geboortejaar bekend dan wordt 1 juli de fictieve geboortedag. Is naast het geboortejaar ook de geboortemaand bekend, dan wordt de 16e van die maand de fictieve geboortedag. Het is mogelijk dat de leeftijd daardoor onjuist wordt

afgeleid. Dit heeft niet alleen gevolgen voor de kwaliteit van de statistiek, maar beïnvloedt mogelijk ook het vast te stellen aantal uitkeringen in het kader van de Financiële-verhoudingswet.

23 GESLACHT

man	1
vrouw	2
anders/onbekend	3

Dit kenmerk wordt gevuld met het geslacht zoals vermeld in de Basisregistratie Personen (BRP). Indien daarbij sprake is van een geslachtsaanduiding anders dan ‘man’ of ‘vrouw’ dan wordt waarde 3, ‘anders/onbekend’ ingevuld.

24 HUISVESTING

huurder	1
eigenaar	2
inwonend	3
in inrichting	4
adresloos	5
geen vaste woon- of verblijfplaats én niet adresloos	6

Met het kenmerk huisvesting wordt de relatie van een persoon tot zijn soort huisvesting of onderkomen aangegeven, waarbij een huis, appartement, woonwagen of woonschip voorbeelden zijn van een onderkomen. Is sprake van studietoeslag of de tegemoetkoming alleenverdienersproblematiek dan wordt over de huisvesting geen informatie in het XML-bestand opgenomen.

Wel (✓) of geen gegevens over de huisvesting, per soort uitkering

Soort uitkering	**algemeen**	**IOAW**	**IOAZ**	**aanvullend**	**Bbz**	**Bbz**	**studietoeslag**	**tegemoetkoming**
Statistiekcode	**01**	**02**	**03**	**11/12**	**14**	**20**	**21**	**22**
Cluster bijzondere bijstand	verplicht ✓	verplicht ✓	verplicht ✓	verplicht ✓	verplicht ✓	verplicht ✓	geen gegevens	geen gegevens

Huisvesting: toegestaan waardebereik per soort uitkering

Soort uitkering	**algemeen**	**IOAW**	**IOAZ**	**aanvullend**	**Bbz**
Statistiekcode	**01**	**02**	**03**	**11/12**	**14/ 20**
Huurder	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**
Eigenaar	**2**	**2**	**2**	**2**	**2**
Inwonend	**3**	**3**	**3**	**3**	**3**
in inrichting	**4**	**4**	**4**	**4**	
Adresloos	**5**			**5**	
geen vaste woon- of verblijfplaats en **niet** adresloos	**6**	**6**	**6**	**6**	**6**

1 Huurder

Deze code wordt gebruikt voor een persoon die een onderkomen huurt of naar evenredigheid bijdraagt aan de verschuldigde huur. Het maakt niet uit of de persoon hoofd-, onder- of medehuurder is. De code geldt ook voor kamerbewoners, voor kostgangers en voor personen die gezamenlijk een onderkomen huren. Zijn aan een onderkomen geen kosten verbonden, zoals bij een dienstwoning of een gekraakte woning, ook dan is deze code van toepassing.

2 Eigenaar

De persoon is - al dan niet met anderen - eigenaar én bewoner van een onderkomen.

3 Inwonend

Deze codering is van toepassing als de persoon bij anderen woont en niet of slechts in beperkte mate huur betaalt of bijdraagt aan de kosten van de woning. Over het algemeen zal deze codering van toepassing zijn voor kinderen die bij hun ouders inwonen en voor ouders die bij hun kinderen inwonen.

4 In inrichting

De persoon verblijft (voltijd of deeltijd) in een inrichting ter verpleging of verzorging zoals bedoeld in artikel 1, lid f Participatiewet. Voor personen die tot de adreslozen behoren is code 5 van toepassing. Als een adresloze echter in een inrichting wordt verpleegd of verzorgd wordt code 4 ingevuld.

5 Adresloos

Onder deze code valt de verlening van bijstand aan **zwervende daklozen**. Bijstand aan zwervende daklozen kan alleen worden verstrekt door een van de 43 centrumgemeenten[2].

Zwervende daklozen hebben geen woonadres en 'wonen' doorgaans op straat. Soms brengen zij een aantal nachten door in opvangcentra of bij vrienden en familie.
De gemeente kan een speciaal briefadres (bv. adres sociale dienst of een opvanginstelling) aanwijzen om aan de voorwaarden te voldoen om bijstand te ontvangen.

6 Geen vaste woon- of verblijfplaats en niet adresloos

Onder deze code valt de verlening van bijstand aan **thuisloze daklozen**.

Thuisloze daklozen zijn wel ingeschreven op een woonadres/briefadres, maar vinden structureel onderdak op verschillende adressen. Dit kan bijvoorbeeld zijn doordat zij door een scheiding nog in het huis wonen van een ex-partner, bij vrienden of bij familie.

Deze code moet zo min en kort mogelijk gebruikt worden. Uitkeringen waarbij de huisvesting van betrokkene(n) is gevuld met 'geen vaste woon- of verblijfplaats en niet adresloos' worden niet geselecteerd voor opname in publicaties.

25 AANVANGSDATUM UITKERING PERSOON

[jjjjmmdd]

Dit is de ingangsdatum van de bijstandsuitkering die is opgenomen in de (toekennings)beschikking. Indien de persoon de uitkering samen met een partner ontvangt, geldt voor de partner dezelfde aanvangsdatum.

De aanvangsdatum kan een datum zijn die later in de tijd ligt dan het moment waarop de persoon ooit bijstandsafhankelijk is geworden. Dit is het geval als een wijziging in de persoonlijke situatie op enig moment aanpassing van de norm tot gevolg heeft gehad. Voorbeelden zijn de overgang van de norm alleenstaand naar de norm samenwonend/gehuwd of omgekeerd, de verhuizing naar een andere gemeente of de overgang naar een andere soort bijstandsuitkering.

Informatie over de aanvangsdatum van de uitkering op persoonsniveau wordt altijd geleverd als sprake is van algemene bijstand (inclusief AIO), IOAW, IOAZ, Bbz levensonderhoud of studietoeslag. Is sprake van bijzondere bijstand, Bbz bedrijfskapitaal of de tegemoetkoming alleenverdienersproblematiek dan worden over de aanvangsdatum geen gegevens opgenomen in het XML-bestand.

Wel (✓) of geen gegevens over de Aanvangsdatum uitkering persoon, per soort uitkering

Soort uitkering Statistiekcode	**algemeen** **01**	**IOAW** **02**	**IOAZ** **03**	**aanvullend** **11/12**	**Bbz** **14**	**Bbz** **20**	**studietoeslag** **21**	**tegemoetkoming** **22**
Aanvangsdatum uitkering persoon	verplicht ✓	verplicht ✓	verplicht ✓	geen gegevens	verplicht ✓	geen gegevens	verplicht ✓	geen gegevens

[2] In bijlage 29xx-c Maatschappelijke opvang van het Besluit decentralisatie- en integratie-uitkeringen worden de 43 centrumgemeenten genoemd.

26 EINDDATUM UITKERING PERSOON

[jjjjmmdd]

Dit is de einddatum van de bijstandsuitkering die is vermeld in de administratie van de gemeente (of haar berichtgever). Deze einddatum is meestal gelijk aan de einddatum die is opgenomen in de (beëindigings)beschikking. Indien de persoon de uitkering samen met een partner ontving, geldt voor de partner dezelfde einddatum.
Er zijn omstandigheden denkbaar waarbij de gemeente het nodig acht om op een lopende uitkering alvast een einddatum in de toekomst op te voeren. De einddatum van de bijstandsuitkering vermeldt dan een datum op de laatste dag van de verslagmaand of een moment daarna in de toekomst. Is dit het geval dan wordt ook deze datum in het XML-bestand meegeleverd.
Is sprake van een lopende uitkering, en is een einddatum nog onbekend en is evenmin een datum in de toekomst ingevuld, dan wordt in het XML-bestand geen informatie opgenomen over de einddatum uitkering persoon.

Informatie over de einddatum op persoonsniveau wordt altijd geleverd als sprake is van algemene bijstand (inclusief AIO, IOAW, IOAZ, Bbz levensonderhoud of studietoeslag, maar alleen als daadwerkelijk sprake was van een beëindiging of van invulling met een datum in de toekomst. Is sprake van bijzondere bijstand, Bbz bedrijfskapitaal of de tegemoetkoming alleenverdienersproblematiek dan worden over de einddatum geen gegevens opgenomen in het XML-bestand.

Wel (✓) of geen gegevens over de Einddatum uitkering persoon, per soort uitkering

Soort uitkering Statistiekcode	**algemeen** **01**	**IOAW** **02**	**IOAZ** **03**	**aanvullend** **11/12**	**Bbz** **14**	**Bbz** **20**	**studietoeslag** **21**	**tegemoetkoming** **22**
Einddatum uitkering persoon	verplicht ✓	verplicht ✓	verplicht ✓	geen gegevens	verplicht ✓	geen gegevens	verplicht ✓	geen gegevens

27 ONTHEFFING ARBEIDSVERPLICHTING VAN TOEPASSING

nee	2
ja, op grond van art. 9a, Participatiewet of art. 38 IOAW/IOAZ	4
ja, op grond van art. 9, lid 2, Participatiewet of art. 37a, lid 1, IOAW/IOAZ	5
ja, op grond van art. 9, lid 5, Participatiewet of art. 37a, lid 3, IOAW/IOAZ	6

De Participatiewet, de IOAW en de IOAZ kennen de plicht tot arbeidsinschakeling.

Het kenmerk ‘ontheffing arbeidsverplichting’ heeft betrekking op het toepassen van mogelijke ontheffingsgronden op de verplichtingen in verband met de arbeidsinschakeling die in deze wetten worden genoemd, waarbij het gaat om:
- de plicht tot inschrijving bij het UWV WERKbedrijf;
- de plicht tot het verkrijgen van werk;
- de plicht tot het aanvaarden van werk;
- de plicht tot het behouden van werk.

In dit kenmerk wordt voor personen met algemene bijstand of met een uitkering op grond van de IOAW of IOAZ vermeld of ontheffing van zowel de plicht tot het verkrijgen, aanvaarden als behouden van werk van toepassing was. Indien dit het geval is wordt aangegeven welke ontheffingsgrond van toepassing is, waarbij sprake kan zijn van:
- code 4, een tijdelijke ontheffing vanwege een ten laste komend kind;
- code 5, een tijdelijke ontheffing vanwege dringende redenen;
- code 6, een volledige ontheffing vanwege het volledig en duurzaam arbeidsongeschikt zijn.

Voor een juiste vulling van het kenmerk is de plicht tot inschrijving bij het UWV WERKbedrijf van ondergeschikt belang.
Informatie over de ontheffing van de arbeidsverplichting wordt altijd geleverd voor personen tot de AOW-gerechtigde leeftijd. Is sprake van een lopende uitkering dan wordt dit kenmerk gevuld naar de stand op de laatste dag van de verslagmaand. In het geval van beëindiging van de uitkering wordt het kenmerk ingevuld naar de van toepassing zijnde omstandigheid op de laatste dag dat nog sprake was van een lopende uitkering. Is sprake van bijzondere bijstand, Bbz (levensonderhoud of bedrijfskapitaal), studietoeslag, de tegemoetkoming alleenverdienersproblematiek of heeft de persoon de AOW-gerechtigde leeftijd bereikt, dan worden over de ontheffing van de arbeidsverplichting geen gegevens opgenomen in het XML-bestand.

Wel (✓) of geen gegevens over de Ontheffing van arbeidsverplichting, per soort uitkering

Soort uitkering	**algemeen**	**IOAW**	**IOAZ**	**aanvullend**	**Bbz**	**Bbz**	**studietoeslag**	**tegemoetkoming**
Statistiekcode	**01**	**02**	**03**	**11/12**	**14**	**20**	**21**	**22**
Ontheffing arbeidsverplichting van toepassing	optioneel ✓	verplicht ✓	verplicht ✓	geen gegevens	geen gegevens	geen gegevens	geen gegevens	geen gegevens

Ontheffing van arbeidsverplichting toegestaan waardebereik per soort uitkering

Soort uitkering	**algemeen**	**IOAW**	**IOAZ**
Statistiekcode	**01**	**02**	**03**
Nee	**2**	**2**	**2**
ja, art. 9a, Participatiewet, art. 38 IOAW/IOAZ	**4**	**4**	**4**
ja, art. 9, lid 2, Participatiewet, art. 37a, lid 1, IOAW/IOAZ	**5**	**5**	**5**
ja, art. 9, lid 5, Participatiewet, art. 37a, lid 3, IOAW/IOAZ	**6**	**6**	**6**

Toelichting op het waardebereik bij algemene bijstand

2 NEE, een ontheffing van de arbeidsverplichting is niet van toepassing, want de persoon met algemene bijstand is:
- 18 jaar of ouder doch jonger dan de AOW-gerechtigde leeftijd én
- niet volledig en duurzaam arbeidsongeschikt én
- heeft geen ontheffing op grond van artikel 9a van de Participatiewet én
- heeft geen ontheffing van zowel de plicht tot het verkrijgen, aanvaarden als het behouden van werk.

De ontheffing die is verleend op grond van de bepalingen onder artikel 9, lid 4 van de Participatiewet (ontheffing van de verplichting om algemeen geaccepteerde arbeid te aanvaarden voor de alleenstaande ouder met kinderen tot 12 jaar) wordt eveneens opgegeven onder code 2. Er is dan immers sprake van ontheffing van één van de verplichtingen.

4 JA, een tijdelijke ontheffing van de arbeidsverplichting is van toepassing op grond van de bepalingen in artikel 9a van de Participatiewet, want de persoon met algemene bijstand is:
- 18 jaar of ouder doch jonger dan de AOW-gerechtigde leeftijd én
- niet volledig en duurzaam arbeidsongeschikt én
- alleenstaande ouder met de volledige zorg voor een tot zijn last komend kind tot 5 jaar én
- heeft op eigen verzoek een tijdelijke ontheffing van zowel de plicht tot het verkrijgen, aanvaarden als het behouden van werk.

5 JA, een tijdelijke ontheffing van de arbeidsverplichting is van toepassing op grond van de bepalingen in artikel 9, lid 2 van de Participatiewet, want de persoon met algemene bijstand is:
- 18 jaar of ouder doch jonger dan de AOW-gerechtigde leeftijd én
- niet volledig en duurzaam arbeidsongeschikt én
- heeft geen ontheffing op grond van artikel 9a van de Participatiewet én
- heeft, wegens dringende redenen, een tijdelijke ontheffing van zowel de plicht tot het verkrijgen, aanvaarden als het behouden van werk.

6 JA, een volledige ontheffing van de arbeidsverplichting is van toepassing op grond van de bepalingen in artikel 9, lid 5 van de Participatiewet want de persoon met algemene bijstand is:
- 18 jaar of ouder doch jonger dan de AOW-gerechtigde leeftijd én
- volledig en duurzaam arbeidsongeschikt.

Toelichting op het waardebereik bij IOAW of IOAZ

2 NEE, een ontheffing van de arbeidsverplichting is niet van toepassing, want de persoon met de IOAW of IOAZ-uitkering:
- behoort niet tot de doelgroep van de Wet sociale werkvoorziening én
- heeft geen ontheffing op grond van artikel 38 van de IOAW/IOAZ én
- heeft geen ontheffing van zowel de plicht tot het verkrijgen, aanvaarden als het behouden van werk.

De ontheffing die is verleend op grond van de bepalingen onder artikel 37a, lid 2 van de IOAW/IOAZ (ontheffing van de verplichting om algemeen geaccepteerde arbeid te aanvaarden voor de alleenstaande ouder met kinderen tot 12 jaar) wordt eveneens opgegeven onder code 2. Er is dan immers sprake van ontheffing van één van de verplichtingen.

4 JA, een tijdelijke ontheffing van de arbeidsverplichting is van toepassing op grond van de bepalingen in artikel 38 van de IOAW/IOAZ, want de persoon met de IOAW of IOAZ-uitkering:
- behoort niet tot de doelgroep van de Wet sociale werkvoorziening én
- is alleenstaande ouder met de volledige zorg voor een tot zijn last komend kind tot 5 jaar én
- heeft op eigen verzoek een tijdelijke ontheffing van zowel de plicht tot het verkrijgen, aanvaarden als het behouden van werk.

5 JA, een tijdelijke ontheffing van de arbeidsverplichting is van toepassing op grond van de bepalingen in artikel 37a, lid 1 van de IOAW/IOAZ want de persoon met de IOAW of IOAZ-uitkering:
- behoort niet tot de doelgroep van de Wet sociale werkvoorziening én
- heeft geen ontheffing op grond van artikel 38 van de IOAW/IOAZ én
- heeft, wegens dringende redenen, een tijdelijke ontheffing van zowel de plicht tot het verkrijgen, aanvaarden als het behouden van werk.

6 JA, een volledige ontheffing van de arbeidsverplichting is van toepassing op grond van de bepalingen in artikel 37a, lid 3 van de IOAW/IOAZ want de persoon met de IOAW of IOAZ-uitkering:
- behoort tot de doelgroep van de Wet sociale werkvoorziening.

Zoals gezegd maakt het bij het toepassen van de richtlijn niet uit of belanghebbende tevens is ontheven van de verplichting tot inschrijving bij het UWV WERKbedrijf.

Dit kenmerk betreft ontheffing van de arbeidsplicht. Het doet er dus niet toe hoe het staat met de plicht tot of ontheffing van deelname aan re-integratie. Die staat hier geheel los van en moet bij de aanlevering van dit kenmerk dus buiten beschouwing worden gelaten.

28 EINDDATUM ONTHEFFING

[jjjjmmdd]

Dit is de datum van de laatste dag waarop een ontheffing van zowel de plicht tot het verkrijgen van werk als de plicht tot het aanvaarden en behouden van werk voor deze persoon nog van toepassing is.
De einddatum ontheffing wordt geselecteerd op grond van de toelichting in paragraaf 2.3 ‘Einddatum ontheffing en Reden beëindiging ontheffing of opschorting’. De einddatum van de ontheffing kan een moment voor, in of na de verslagmaand betreffen.

Indien een volledige ontheffing van zowel de plicht tot het verkrijgen van werk als de plicht tot het aanvaarden en behouden van werk voor deze persoon van toepassing is, en de einddatum van de volledige ontheffing onbekend is, wordt over de einddatum ontheffing geen informatie opgenomen in het XML-bestand.

Informatie over de einddatum ontheffing wordt geleverd als sprake is van algemene bijstand (inclusief AIO), IOAW of IOAZ, maar alleen als op grond van de selectie in paragraaf 2.3 sprake was van beëindiging van de ontheffing in de verslagmaand of daarvoor. Is sprake van bijzondere bijstand, Bbz (levensonderhoud of bedrijfskapitaal), studietoeslag of de tegemoetkoming alleenverdienersproblematiek, dan worden over de einddatum ontheffing geen gegevens opgenomen in het XML-bestand.

Wel (✓) of geen gegevens over de Einddatum ontheffing, per soort uitkering

Soort uitkering	**algemeen**	**IOAW**	**IOAZ**	**aanvullend**	**Bbz**	**Bbz**	**studietoeslag**	**tegemoetkoming**
Statistiekcode	**01**	**02**	**03**	**11/12**	**14**	**20**	**21**	**22**
Einddatum ontheffing	optioneel ✓	verplicht ✓	verplicht ✓	geen gegevens	geen gegevens	geen gegevens	geen gegevens	geen gegevens

29 REDEN BEËINDIGING ONTHEFFING OF OPSCHORTING

beëindiging wegens niet nakomen verplichtingen plan van aanpak	1
beëindiging wegens bereiken maximale termijn ontheffing	2
opschorting wegens bereiken 5-jarige leeftijd jongste kind	3
opschorting op verzoek van de ouder	4
overige reden beëindiging	5

Indien een volledige ontheffing van zowel de plicht tot het verkrijgen van werk als de plicht tot het aanvaarden en behouden van werk voor deze persoon nog van toepassing is én in al de gevallen waarbij ontheffing van arbeidsverplichting niet van toepassing is, wordt over de reden beëindiging ontheffing of opschorting geen informatie geleverd in het XML-bestand.

Informatie over de reden van beëindiging van de ontheffing of opschorting wordt geleverd als sprake is van algemene bijstand (inclusief AIO), IOAW of IOAZ, maar alleen als daadwerkelijk sprake was van beëindiging van de ontheffing op grond van de selectie in paragraaf 2.3. Is sprake van bijzondere bijstand, Bbz (levensonderhoud of bedrijfskapitaal), studietoeslag of de tegemoetkoming alleenverdienersproblematiek dan worden over dit kenmerk geen gegevens opgenomen in het XML-bestand.

Wel (✓) of geen gegevens over de Reden van beëindiging ontheffing of opschorting, per soort uitkering

Soort uitkering Statistiekcode	**algemeen** **01**	**IOAW** **02**	**IOAZ** **03**	**aanvullend** **11/12**	**Bbz** **14**	**Bbz** **20**	**studietoeslag** **21**	**tegemoetkoming** **22**
Reden beëindiging ontheffing of opschorting	optioneel ✓	verplicht ✓	verplicht ✓	geen gegevens	geen gegevens	geen gegevens	geen gegevens	geen gegevens

1 Beëindiging wegens niet nakomen verplichtingen plan van aanpak
Tegenover het recht op ontheffing van de arbeidsverplichting staat de verplichting om een re-integratietraject te volgen, waarbij scholing voorop staat. De afspraken hieromtrent worden in een plan van aanpak opgenomen. Deze code is van toepassing als intrekking van de ontheffing het gevolg is van het niet willen nakomen van de afspraken in het plan van aanpak.

2 Beëindiging wegens bereiken maximale termijn ontheffing (Participatiewet, artikel 9a, 4e punt). Deze code wordt gevuld als beëindiging van de ontheffing het gevolg is van het bereiken van de maximale termijn van 5 jaar. De ontheffing wordt eenmalig aan een alleenstaande ouder verleend.
3 Opschorting wegens bereiken 5-jarige leeftijd jongste kind (Participatiewet, artikel 9a, 5e punt).
De ontheffing geldt voor de alleenstaande ouder met een kind jonger dan 5 jaar. Als een kind 5 jaar wordt en de maximale termijn van ontheffing is nog niet bereikt, wordt de ontheffing opgeschort. Als een volgend kind wordt geboren kan de ouder vragen om voortzetting van de ontheffing tot de maximale termijn is bereikt.
4 Opschorting op verzoek van de ouder (Participatiewet, artikel 9a, 5e punt)
De code is van toepassing als de ouder zelf heeft verzocht om opschorting. De ontheffing kan op verzoek van de ouder later weer worden geëffectueerd alsnog aan de voorwaarden wordt voldaan.

5 Overige reden beëindiging
Van deze code wordt gebruik gemaakt als (tijdelijke) beëindiging van de ontheffing niet plaatsvindt op grond van één van de onder de codes 1 t/m 4 genoemde redenen.

30 UITVOERING TEGENPRESTATIE

ja	1
nee	2

Per 1 januari 2015 moet de gemeente het aan personen in de Participatiewet, IOAW en IOAZ opdragen van een tegenprestatie regelen bij verordening. Daartoe ontwikkelt de gemeente expliciet beleid betreffende de inhoud, omvang en duur van de tegenprestatie. De colleges voeren dit beleid vervolgens uit (artikel 7, lid 1c; artikel 8a, lid 1b, en artikel 9, lid 1c Participatiewet; en artikelen 34, lid 1b, 35, lid 1d

en artikel 37, lid 1f, IOAW en IOAZ). Dit betekent dat het college van de persoon kan verlangen dat hij naar vermogen onbeloonde maatschappelijk nuttige werkzaamheden verricht.

Bij dit kenmerk wordt opgegeven of de persoon op enig moment in de verslagmaand daadwerkelijk werkzaamheden in het kader van de opgelegde plicht tot tegenprestatie heeft verricht. Het maakt daarbij niet uit hoeveel tijd aan de tegenprestatie is besteed, op welk moment met de werkzaamheden is gestart, en of de werkzaamheden na afloop van de verslagmaand nog doorlopen. Evenmin is van belang van welke aard de onbeloonde maatschappelijk nuttige werkzaamheden waren.

Voor iedere maand waarin in dit kader werkzaamheden zijn verricht wordt dit kenmerk met ja gevuld.
Indien de informatie betrekking heeft op Bbz (levensonderhoud of bedrijfskapitaal), studietoeslag, bijzondere bijstand of de tegemoetkoming alleenverdienersproblematiek dan wordt over dit kenmerk geen informatie opgenomen in het XML-bestand.

1 Ja
- persoon is 18 jaar of ouder doch jonger dan de AOW-gerechtigde leeftijd én
- persoon is niet volledig en duurzaam arbeidsongeschikt én
- persoon ontvangt een algemene uitkering op grond van de Participatiewet, IOAW of IOAZ én
- persoon heeft op enig moment in de verslagmaand daadwerkelijk inspanningen verricht in het kader van de opgelegde plicht tot tegenprestatie.

2 Nee
- persoon is 18 jaar of ouder doch jonger dan de AOW-gerechtigde leeftijd én
- persoon is niet volledig en duurzaam arbeidsongeschikt én
- persoon ontvangt een algemene uitkering op grond van de Participatiewet, IOAW of IOAZ én
- persoon heeft in de verslagmaand geen inspanningen verricht in het kader van de opgelegde plicht tot tegenprestatie.

Wel (✓) of geen gegevens over de Uitvoering van een tegenprestatie, per soort uitkering

Soort uitkering Statistiekcode	**algemeen** **01**	**IOAW** **02**	**IOAZ** **03**	**aanvullend** **11/12**	**Bbz** **14**	**Bbz** **20**	**studietoeslag** **21**	**tegemoetkoming** **22**
Uitvoering tegenprestatie	optioneel ✓	verplicht ✓	verplicht ✓	geen gegevens	geen gegevens	geen gegevens	geen gegevens	geen gegevens

31 REDEN VERMINDERING N.A.V. AFSTEMMING

op het vlak van plicht tot arbeidsinschakeling	01
agressie	03
tekortschietend besef van verantwoordelijkheid	04
niet nakomen tegenprestatie	05
niet nakomen verplichtingen plan van aanpak	06
niet (voldoende) zoeken naar werk in zoekperiode van 4 weken	07
niet (voldoende) zoeken naar scholing in zoekperiode van 4 weken	08
niet (voldoende) nakomen van afspraken m.b.t. beheersing van de Nederlandse taal (art. 18b Participatiewet)	09
oorzaak bij partner	98

Dit kenmerk vermeldt op persoonsniveau de reden van de vermindering n.a.v. afstemming. Als er voor de persoon meerdere redenen van toepassing zijn, dan wordt alleen de reden vermeld die betrekking heeft op het bedrag van de vermindering zoals vermeld bij kenmerk 13.
Als er slechts in een deel van de maand een vermindering van toepassing was, bijvoorbeeld de 1e t/m 15e dag van de maand, dan heeft de reden vermindering op die periode betrekking.

Informatie over de reden van vermindering n.a.v. afstemming wordt geleverd als sprake is van algemene bijstand (inclusief AIO) of IOAW, maar alleen als op enig moment in de verslagmaand sprake was van een vermindering n.a.v. afstemming. Was er geen vermindering, of heeft de informatie betrekking op IOAZ, bijzondere bijstand, Bbz (levensonderhoud of bedrijfskapitaal), studietoeslag of de tegemoetkoming alleenverdienersproblematiek, dan worden over de reden van vermindering geen gegevens opgenomen in het XML-bestand.

Wel (✓) of geen gegevens over een de Reden vermindering, per soort uitkering

Soort uitkering Statistiekcode	**algemeen** **01**	**IOAW** **02**	**IOAZ** **03**	**aanvullend** **11/12**	**Bbz** **14**	**Bbz** **20**	**studietoeslag** **21**	**tegemoetkoming** **22**
Reden vermindering	optioneel ✓	verplicht ✓	geen gegevens	geen gegevens	geen gegevens	geen gegevens	geen gegevens	geen gegevens

01 Reden op het vlak van plicht tot arbeidsinschakeling
Het gaat o.a. om het niet nakomen van de verplichtingen zoals genoemd in art. 18, lid 4 van de Participatiewet, respectievelijk art. 37 van de IOAW en IOAZ.:

- niet voldoen aan de plicht tot inschrijving bij het UWV WERKbedrijf en bij een uitzendbureau
- niet of onvoldoende meewerken aan een onderzoek naar mogelijkheden tot arbeidsinschakeling
- niet of onvoldoende meewerken aan het verkrijgen en behouden van kennis
- niet of onvoldoende voldoen aan de re-integratieplicht
- niet of onvoldoende voldoen aan de plicht tot het verkrijgen van werk in de gemeente van inwoning, danwel een andere gemeente
- niet of onvoldoende bereid zijn te reizen of niet bereid zijn te verhuizen i.v.m. werk
- niet of onvoldoende voldoen aan de plicht tot het aanvaarden en behouden van werk
- het belemmeren van het verkrijgen, aanvaarden of behoud van werk door kleding, gebrek aan persoonlijke verzorging of gedrag

03 Agressie
Deze code is van toepassing wanneer sprake is van “het zich jegens het college zeer ernstig misdragen”, dus wanneer een cliënt fysiek of verbaal geweld gebruikt heeft.

04 Tekortschietend besef van verantwoordelijkheid
Deze code is van toepassing indien de cliënt naar het oordeel van de gemeente of de SVB tekortschietend besef van verantwoordelijkheid betoont voor de voorziening in het bestaan. Hiervan is bijvoorbeeld sprake als de cliënt handelingen verricht dan wel nalaat waardoor onnodig een beroep op bijstand wordt gedaan. Van tekortschietend besef van verantwoordelijkheid is bijvoorbeeld ook sprake als de cliënt onverantwoord inteert op zijn vermogen, bijvoorbeeld door een schenking te doen of het vermogen te snel op te maken.

05 Niet nakomen tegenprestatie
Niet of onvoldoende meewerken aan het leveren van onbeloonde maatschappelijk nuttige werkzaamheden.
06 Niet nakomen verplichtingen plan van aanpak
Niet of onvoldoende voldoen aan de regelgeving zoals genoemd in art. 44a, eerste lid, sub b Participatiewet. Deze code is van toepassing als betrokkene de verplichtingen gericht op arbeidsinschakeling zoals benoemd in het plan van aanpak niet, of in onvoldoende mate, nakomt.

07 Niet (voldoende) zoeken naar werk in zoekperiode van 4 weken
Niet of onvoldoende voldoen aan de regelgeving zoals genoemd in art. 9, 1e lid onder a en art. 41 Participatiewet, waar het zoeken naar werk betreft.

08 Niet (voldoende) zoeken naar scholing in zoekperiode van 4 weken
Niet of onvoldoende voldoen aan de regelgeving zoals genoemd in art. 41 Participatiewet, waar het zoeken naar scholing betreft.

09 Deze code is van toepassing als de vermindering van de uitkering het gevolg is van het niet (voldoende) nakomen van afspraken m.b.t. beheersing van de Nederlandse taal (art. 18b Participatiewet).

98 Oorzaak bij partner
Er is sprake van een (echt)paar. De oorzaak van de vermindering n.a.v. afstemming ligt bij de partner.

32 AANVANGSDATUM VERMINDERING

[jjjjmmdd]

Dit kenmerk vermeldt op persoonsniveau de aanvangsdatum van de periode van vermindering n.a.v. afstemming, waarbij deze datum overeenkomt met de datum die is opgenomen in de beschikking met betrekking tot die verlaging. Is aan de persoon in de verslagmaand meer dan 1 maatregel opgelegd, met vermindering tot gevolg, dan wordt de aanvangsdatum van de oudste maatregel vermeld.

Ontvangt de persoon de uitkering samen met een partner dan wordt voor die partner **apart** opgegeven of vermindering n.a.v. afstemming van toepassing is, met de daarbij behorende aanvangsdatum. Is dit niet het geval, dan wordt voor de partner geen informatie over de aanvangsdatum vermindering geleverd.

Informatie over de aanvangsdatum vermindering wordt geleverd als sprake is van algemene bijstand (inclusief AIO) of IOAW, maar alleen als op enig moment in de verslagmaand daadwerkelijk sprake was van een vermindering. Was er geen vermindering, of heeft de informatie betrekking op IOAZ, bijzondere bijstand, Bbz (levensonderhoud of bedrijfskapitaal), studietoeslag of de tegemoetkoming alleenverdienersproblematiek, dan worden over de aanvangsdatum vermindering geen gegevens opgenomen in het XML-bestand.

Wel (✓) of geen gegevens over de aanvangsdatum vermindering, per soort uitkering

Soort uitkering	**algemeen**	**IOAW**	**IOAZ**	**aanvullend**	**Bbz**	**Bbz**	**studietoeslag**	**tegemoetkoming**
Statistiekcode	**01**	**02**	**03**	**11/12**	**14**	**20**	**21**	**22**
Aanvangs-datum vermindering	optioneel ✓	verplicht ✓	geen gegevens	geen gegevens	geen gegevens	geen gegevens	geen gegevens	geen gegevens

33 EINDDATUM VERMINDERING

[jjjjmmdd]

Dit kenmerk vermeldt op persoonsniveau de einddatum van de periode van vermindering n.a.v. afstemming, waarbij deze datum overeenkomt met de datum die is opgenomen in de beschikking met betrekking tot die verlaging. Is aan de persoon in de verslagmaand meer dan 1 maatregel opgelegd, met vermindering tot gevolg, dan wordt de einddatum van de langst doorlopende maatregel vermeld.

Ontvangt de persoon de uitkering samen met een partner dan wordt voor die partner **apart** opgegeven of vermindering n.a.v. afstemming van toepassing is, met de daarbij behorende einddatum. Is dit niet het geval, dan wordt voor de partner geen informatie over de einddatum vermindering geleverd.

Indien een vermindering op de persoon van toepassing is, dan wordt altijd informatie over de einddatum van de vermindering in het XML-bestand opgenomen. De periode van de verlaging kan gedurende de looptijd worden aangepast. Als sprake is van aanpassing van de periode van verlaging dan wordt de einddatum vermindering hierop aangepast.

Informatie over de einddatum vermindering wordt geleverd als sprake is van algemene bijstand (inclusief AIO) of IOAW, maar alleen als op enig moment in de verslagmaand sprake was van een vermindering n.a.v. afstemming. Is de periode van verlaging gedurende de looptijd van de vermindering aangepast dan wordt dit kenmerk gevuld met de laatst vastgestelde einddatum of, indien meer dan 1 maatregel met vermindering tot gevolg van toepassing is, de einddatum van de langst doorlopende maatregel. Was er geen vermindering, of heeft de informatie betrekking op IOAZ, bijzondere bijstand, Bbz (levensonderhoud of bedrijfskapitaal), studietoeslag of de tegemoetkoming alleenverdienersproblematiek, dan worden over de einddatum vermindering geen gegevens opgenomen in het XML-bestand.

Wel (✓) of geen gegevens over de einddatum vermindering, per soort uitkering

Soort uitkering	**algemeen**	**IOAW**	**IOAZ**	**aanvullend**	**Bbz**	**Bbz**	**studietoeslag**	**tegemoetkoming**
Statistiekcode	**01**	**02**	**03**	**11/12**	**14**	**20**	**21**	**22**
Einddatum vermindering	optioneel ✓	verplicht ✓	geen gegevens	geen gegevens	geen gegevens	geen gegevens	geen gegevens	geen gegevens

34 SOORT INKOMSTEN

(deeltijd) arbeid in dienstbetrekking	11
vermogensopbrengsten	18
kinderalimentatie	23
partneralimentatie	24
heffingskortingen	31
stagevergoeding	41
andere inkomsten	98

De soort inkomsten wordt vermeld op persoonsniveau. Er worden uitsluitend inkomsten vermeld, die daadwerkelijk van invloed zijn op de hoogte van de uitkering in de verslagmaand. Of sprake is van vrijlating wordt per inkomstensoort opgegeven bij kenmerk 33. Inkomsten die op grond van de wettelijke bepalingen buiten beschouwing blijven, zoals kinderbijslag en inkomsten uit het vrij te laten vermogen, worden niet opgegeven. Gecedeerde inkomsten, die vooral bij alimentatie voorkomen, worden wel vermeld.

Ingevuld wordt de inkomstensoort waar het bedrag aan inkomsten (kenmerk 32) betrekking op heeft. Als het bedrag aan inkomsten betrekking heeft op meerdere inkomstensoorten, dan worden deze afzonderlijk van elkaar (maximaal 6) opgegeven.

In het geval van studietoeslag worden, indien van toepassing, alleen inkomsten opgegeven die verkregen zijn uit een stagevergoeding, voor zover deze inkomsten het maximaal vrijgestelde bedrag overschrijden. Inkomsten uit arbeid zijn niet toegestaan en inkomsten uit vermogen of alimentatie zijn niet van invloed op de hoogte van de studietoeslag.

Informatie over de soort inkomsten wordt geleverd als sprake is van algemene bijstand (inclusief AIO), bijzondere bijstand, IOAW, IOAZ, Bbz (levensonderhoud) of studietoeslag, maar alleen als er in de verslagmaand sprake was van inkomsten. Waren er geen inkomsten, of heeft de informatie betrekking op Bbz bedrijfskapitaal of de tegemoetkoming alleenverdienersproblematiek, dan worden over dit kenmerk geen gegevens opgenomen in het XML-bestand.

Wel (✓) of geen gegevens over de soort inkomsten, per soort uitkering

Soort uitkering	**algemeen**	**IOAW**	**IOAZ**	**aanvullend**	**Bbz**	**Bbz**	**studietoeslag**	**tegemoetkoming**
Statistiekcode	**01**	**02**	**03**	**11/12**	**14**	**20**	**21**	**22**
Soort inkomsten	optioneel ✓	optioneel ✓	optioneel ✓	optioneel ✓	optioneel ✓	geen gegevens	optioneel ✓	geen gegevens

Soort inkomsten: toegestaan waardebereik per soort uitkering

Soort uitkering	**algemeen**	**IOAW**	**IOAZ**	**aanvullend**	**Bbz**	**studietoeslag**
Statistiekcode	**01**	**02**	**03**	**11/12**	**14**	**21**
(deeltijd) arbeid in dienstbetrekking	**11**	**11**	**11**	**11**	**11**	
vermogensopbrengsten			**18**			
kinderalimentatie	**23**			**23**	**23**	
partneralimentatie	**24**			**24**	**24**	
heffingskortingen	**31**	**31**	**31**			
stagevergoeding						**41**
andere inkomsten	**98**	**98**	**98**	**98**	**98**	

11 (deeltijd) Arbeid in dienstbetrekking
Het gaat om alle vormen van arbeid, ook die naar hun aard gelijk kunnen worden gesteld met arbeid in dienstbetrekking, bijvoorbeeld een uitkering krachtens de Ziektewet.

18 Vermogensopbrengsten
Deze code is specifiek van toepassing in het kader van de IOAZ.

23 Kinderalimentatie
Inkomsten verkregen vanuit de onderhoudsplicht van de ex-partner: specifiek kinderalimentatie.

24 Partneralimentatie
Inkomsten verkregen vanuit de onderhoudsplicht van de ex-partner: specifiek partneralimentatie.

31 Heffingskortingen
Deze code is van toepassing als de gemeente bij vaststelling van de te betalen bijstandsuitkering rekening houdt met een dergelijke teruggave.

41 Stagevergoeding
Deze code wordt gebruikt in combinatie met studietoeslag (statistiekcode 21). Dit kenmerk wordt alleen gevuld indien de stagevergoeding hoger is dan het maximaal vrijgestelde bedrag.

98 Andere inkomsten
Voorbeelden zijn: ouderdom- of nabestaandenuitkeringen, pensioenen, inkomsten uit vermogen of bezittingen en inkomsten in natura.

35 BEDRAG INKOMSTEN PERSOON (inclusief vakantietoeslag)

[a1234]

Bij dit kenmerk wordt op persoonsniveau het bedrag aan inkomsten vermeld dat behoort bij de inkomstensoort die is opgegeven in kenmerk 31. Het betreft het bedrag wat (mede)bepalend was bij het vaststellen van de uiteindelijke hoogte van de uitkering. Indien vrijlating van inkomsten van toepassing is, betreft dit het bedrag wat resteert na toepassing van die vrijlating.
Het bedrag aan inkomsten heeft altijd betrekking op één inkomstensoort. In lijn met de richtlijn voor het opgeven van de soort inkomsten kan voor alle inkomstensoorten een bedrag worden opgegeven.

De eerste positie is gereserveerd voor een + of een -. Hier komt een + te staan als het bedrag aan inkomsten per saldo gelijk of hoger is dan 0000. Er komt een – te staan als het bedrag aan inkomsten per saldo lager is dan 0000. Het bedrag wordt geleverd als een geheel bedrag in euro.

Het bedrag aan inkomsten op persoonsniveau wordt met ingang van verslagmaand januari 2025, indien van toepassing, ook ingevuld als sprake is van IOAW of IOAZ. Tot 2025 werd in die gevallen op persoonsniveau slechts vermeld tot welke inkomstensoorten eventuele inkomsten behoorden, maar ontbraken daarbij de financiële gegevens én of daarbij vrijlating werd toegepast.

Informatie over het bedrag inkomsten persoon wordt geleverd als sprake is van algemene bijstand (inclusief AIO), IOAW, IOAZ, bijzondere bijstand, Bbz (levensonderhoud) of studietoeslag, maar alleen als er in de verslagmaand sprake was van inkomsten.
Waren er geen inkomsten, of heeft de informatie betrekking Bbz bedrijfskapitaal of de tegemoetkoming alleenverdienersproblematiek, dan worden over dit kenmerk geen gegevens opgenomen in het XML-bestand.

Wel (✓) of geen gegevens over een Bedrag inkomsten op persoonsniveau, per soort uitkering

Soort uitkering Statistiekcode	**algemeen** **01**	**IOAW** **02**	**IOAZ** **03**	**aanvullend** **11/12**	**Bbz** **14**	**Bbz** **20**	**studietoeslag** **21**	**tegemoetkoming** **22**
Bedrag inkomsten persoon	optioneel ✓	optioneel ✓	optioneel ✓	optioneel ✓	optioneel ✓	geen gegevens	optioneel ✓	geen gegevens

36 VRIJLATING INKOMSTEN

ja	1
nee	2

Voor elk bedrag aan inkomsten wordt opgegeven of vrijlating van inkomsten een rol heeft gespeeld.

Of vrijlating van inkomsten van toepassing was wordt met ingang van verslagmaand januari 2025, indien van toepassing, ook ingevuld als sprake is van IOAW of IOAZ. Tot 2025 werd in die gevallen op persoonsniveau slechts vermeld tot welke inkomstensoorten eventuele inkomsten behoorden, maar ontbraken daarbij de financiële gegevens én of daarbij vrijlating werd toegepast.

Informatie over de vrijlating van inkomsten wordt geleverd als sprake is van algemene bijstand (inclusief AIO), IOAW, IOAZ, bijzondere bijstand, Bbz (levensonderhoud) of studietoeslag, maar alleen als er in de verslagmaand sprake was van inkomsten. Waren er geen inkomsten, of heeft de informatie betrekking op Bbz bedrijfskapitaal of de tegemoetkoming alleenverdienersproblematiek, dan worden over dit kenmerk geen gegevens opgenomen in het XML-bestand.

Wel (✓) of geen gegevens over de Vrijlating van inkomsten, per soort uitkering

Soort uitkering Statistiekcode	**algemeen** **01**	**IOAW** **02**	**IOAZ** **03**	**aanvullend** **11/12**	**Bbz** **14**	**Bbz** **20**	**studietoeslag** **21**	**tegemoetkoming** **22**
Vrijlating inkomsten	optioneel ✓	optioneel ✓	optioneel ✓	optioneel ✓	optioneel ✓	geen gegevens	optioneel ✓	geen gegevens

37 REDEN BEËINDIGING UITKERING PERSOON

gaan volgen van onderwijs met studiefinanciering	01
aangaan relatie	02
bereiken van de AOW-gerechtigde leeftijd	03
overlijden	04
detentie	05
kunnen volgen van onderwijs maar dit niet doen	06
overschrijden maximale verblijfsduur buitenland	07
verkregen inkomsten uit:	
arbeid in dienstbetrekking/uitkering ziekte	11
zelfstandig beroep of bedrijf	13
uitkering werkloosheid	14
uitkering arbeidsongeschiktheid	15
alimentatie	17
vermogensopbrengsten	18
ander inkomen	19
administratieve redenen:	
geen inlichtingen	31
verhuizing naar andere gemeente	32
verhuizing naar buitenland	33
niet verschenen op herhaalde oproep inlichtingenplicht	34
~~niet verschenen op herhaalde oproep re-integratiegesprek~~	~~35~~
m.b.t. beëindiging studietoeslag:	
stopzetting/beëindiging van de studiefinanciering	41
stopzetting/beëindiging van de tegemoetkoming scholieren	42
verbetering van de medische omstandigheden	43
Overige redenen:	
oorzaak bij partner	97
andere oorzaak	98

De reden beëindiging is gevuld met de code die de directe aanleiding van de beëindiging van een bijstandsverstrekking (op persoonsniveau) aangeeft. Vervalt het recht op bijstand door een samenloop van omstandigheden, dan wordt de eerste van toepassing zijnde reden vermeld. Bij partners wordt de reden van de beëindiging vermeld bij de persoon bij wie zich de omstandigheid heeft voorgedaan. Is er bij geen van beiden een toepasselijke reden te noemen, dan wordt code 98 ingevuld. Code 97 wordt gebruikt als de beëindiging wordt veroorzaakt door een partner die geen recht heeft op bijstand.

Code 35, 'niet verschenen op herhaalde oproep re-integratiegesprek', dient niet meer gebruikt te worden. Dit is namelijk geen rechtmatige reden voor het beeindigen van een uitkering. Deze code zal per 01-01-2027 definitief uit de richtlijnen en software worden gehaald.

Informatie over de reden van beëindiging van de uitkering wordt geleverd als sprake is van algemene bijstand (inclusief AIO), IOAW, IOAZ, Bbz (levensonderhoud) of studietoeslag, maar alleen als er in de verslagmaand sprake was van beëindiging van de uitkering. Is de uitkering niet beëindigd, of heeft de informatie betrekking op bijzondere bijstand, Bbz bedrijfskapitaal of de tegemoetkoming alleenverdienersproblematiek, dan worden over dit kenmerk geen gegevens opgenomen in het XML-bestand.

Wel (✓) of geen gegevens over de Reden van beëindiging, per soort uitkering

Soort uitkering	**algemeen**	**IOAW**	**IOAZ**	**aanvullend**	**Bbz**	**Bbz**	**studietoeslag**	**tegemoetkoming**
Statistiekcode	**01**	**02**	**03**	**11/12**	**14**	**20**	**21**	**22**
Reden beëindiging uitkering persoon	optioneel ✓	optioneel ✓	optioneel ✓	geen gegevens	optioneel ✓	geen gegevens	optioneel ✓	geen gegevens

Reden beëindiging: toegestaan waardebereik per soort uitkering

Soort uitkering	**algemeen**	**IOAW**	**IOAZ**	**Bbz**	**studietoeslag**
Statistiekcode	**01**	**02**	**03**	**14**	**21**
gaan volgen van onderwijs met studiefinanciering	**01**			**01**	
aangaan relatie	**02**	**02**	**02**	**02**	
bereiken van de AOW-gerechtigde leeftijd	**03**	**03**	**03**	**03**	
overlijden	**04**	**04**	**04**	**04**	**04**
detentie	**05**	**05**	**05**	**05**	**05**
kunnen volgen van onderwijs, maar dit niet doen	**06**			**06**	
overschrijden maximale verblijfsduur buitenland	**07**	**07**	**07**	**07**	
verkregen inkomsten:					
arbeid in dienstbetrekking/uitkering ziekte	**11**	**11**	**11**	**11**	**11**
zelfstandig beroep of bedrijf	**13**	**13**	**13**	**13**	**13**
uitkering werkloosheid	**14**	**14**	**14**	**14**	
uitkering arbeidsongeschiktheid	**15**	**15**	**15**	**15**	
alimentatie	**17**			**17**	
vermogensopbrengsten			**18**		
ander inkomen	**19**	**19**	**19**	**19**	
administratieve redenen:					
geen inlichtingen	**31**	**31**	**31**	**31**	**31**
verhuizing naar andere gemeente	**32**	**32**	**32**	**32**	**32**
verhuizing naar buitenland	**33**	**33**	**33**	**33**	**33**
niet verschenen op herhaalde oproep inlichtingenplicht	**34**	**34**	**34**	**34**	**34**
niet verschenen op herhaalde oproep reïntegratiegesprek	**35**	**35**	**35**	**35**	
m.b.t. beëindiging studietoeslag					
stopzetting/beëindiging van de studiefinanciering					**41**
stopzetting/beëindiging van de tegemoetkoming scholieren					**42**
verbetering van de medische omstandigheden					**43**
Overige redenen:					
oorzaak bij partner	**97**	**97**	**97**	**97**	
andere oorzaak	**98**	**98**	**98**	**98**	**98**

01 Gaan volgen van onderwijs met studiefinanciering
Deelname/gaan deelnemen aan onderwijs is een uitsluitingsgrond.

02 Aangaan relatie
Deze code is van toepassing als door het ontstaan van een gezamenlijke huishouding over voldoende bestaansmiddelen kan worden beschikt.

03 Bereiken van de AOW-gerechtigde leeftijd
Deze code is van toepassing als de uitkering wordt beëindigd vanwege het bereiken van de AOW-gerechtigde leeftijd.

04 Overlijden
Deze code is van toepassing bij overlijden.

05 Detentie
Detentie is een uitsluitingsgrond.

06 Kunnen volgen van onderwijs maar dit niet doen
Voor de persoon met een bijstandsuitkering geldt de verplichting om onderwijs of een vervolgopleiding te volgen als de persoon daar de capaciteiten voor heeft en als dit bijdraagt aan een beter arbeidsmarkt-perspectief. De weigering hieraan mee te werken kan leiden tot beëindiging van de uitkering.

07 Overschrijden maximale verblijfsduur buitenland
Een bijstandsgerechtigde mag per kalenderjaar maximaal 4 of 13 weken in het buitenland verblijven zonder dat dit gevolgen heeft voor diens recht op bijstand. De bijstandsgerechtigde mag deze periode echter niet zo plannen dat die in twee opvolgende kalenderjaren een aaneengesloten periode van langer dan 4 of 13 weken in het buitenland verblijft.
De 13 weken gelden voor personen die de AOW-gerechtigde leeftijd hebben bereikt. Voor overige personen geldt een maximum van 4 weken. Deze termijnen zijn wettelijk bepaald voor uitkeringen op grond van de Participatiewet en het Bbz. In de IOAW en IOAZ staan geen concrete termijnen genoemd. De staatssecretaris heeft gemeenten echter uitdrukkelijk verzocht in deze aan te sluiten bij de bepalingen in de Participatiewet.

11 t/m 19 Verkregen inkomsten
Hieronder wordt verstaan het feit dat beschikt kan worden over een nieuwe inkomstenbron of dat een bestaande bron voldoende groot is geworden om de bijstandsafhankelijkheid te laten eindigen. De inkomstenbron die aanleiding gaf tot het beëindigen wordt opgegeven.

31 Geen inlichtingen
Deze code heeft betrekking op de situatie dat persoon niet of onvoldoende heeft voldaan aan de periodieke inlichtingenplicht en de betrokkene ook na aandringen van de gemeente hierin volhardt. Deze code kan ook van toepassing zijn als in het kader van heronderzoek onvoldoende informatie is verstrekt aan de gemeente.

Als beëindiging van bijstand het gevolg is van het, ook na herhaalde oproep, niet verschijnen in verband met de inlichtingenplicht wordt dit aangegeven met code 34.

32 Verhuizing naar andere gemeente
Deze code is van toepassing als de bijstand is beëindigd door het niet langer woonachtig zijn in de gemeente. Verhuizing naar een andere gemeente kan verband houden met één van de andere genoemde beëindigingsredenen, zoals het aangaan van een nieuwe relatie of het verkrijgen van een werkkring. In dat geval worden de laatstgenoemde redenen aangegeven.

33 Verhuizing naar buitenland
Deze code geldt bij definitief vertrek naar het buitenland.

34 Niet verschenen op herhaalde oproep inlichtingenplicht
Zie toelichting bij code 31.

35 Niet verschenen op herhaalde oproep re-integratiegesprek
Niet meer gebruiken.

41 Stopzetting/beëindiging van de studiefinanciering
Deze code is specifiek voor het beëindigen van de studietoeslag. Zodra het recht op studiefinanciering vervalt, komt ook het recht op studietoeslag te vervallen.

42 Stopzetting/beëindiging van de tegemoetkoming scholieren
Deze code is specifiek voor het beëindigen van de studietoeslag. Zodra het recht op de Wet tegemoetkoming onderwijsbijdrage en schoolkosten (WTOS) vervalt en niet wordt opgevolgd door het recht op studiefinanciering, komt ook het recht op studietoeslag te vervallen.

43 Verbetering van de medische omstandigheden
Deze code is specifiek voor het beëindigen van de studietoeslag. Indien het door verbeterde medische omstandigheden mogelijk is om naast de studie bij te verdienen, vervalt het recht op studietoeslag. Bijverdiensten uit stagevergoeding vallen hier niet onder.

97 Oorzaak bij partner
Deze code wordt gebruikt als het beëindigen van de bijstandsverlening wordt veroorzaakt door een partner die geen recht heeft op bijstand.

98 Andere oorzaak
Hieronder wordt onder andere verstaan:
- een andere tenaamstelling van de uitkering, bijvoorbeeld bij het aangaan van een relatie met een partner die al bijstand ontving
- verkrijgen van vermogen
- overgang van algemene bijstand naar Bbz of omgekeerd

5 Aanlevering en verwerking

In dit hoofdstuk worden de aanleveringsvoorwaarden beschreven, gevolgd door informatie over de verwerking van bestanden door het CBS.

Maandelijks
Alle berichtgevers realiseren maandelijks een levering voor de gemeente(n) waar zij berichtgever voor zijn. De levering betreft 1 of meer bestanden. Indien de berichtgever voor meer dan één gemeente berichtgever is, dan ontvangt het CBS per gemeente een afzonderlijk bestand.

XML
Ieder bestand voor de BUS wordt aangeleverd in XML.
De XML-bestanden worden bij voorkeur gezipped aangeleverd.

Uploadportal
Om het bestand of de bestanden beveiligd aan het CBS te zenden maakt de berichtgever gebruik van het daartoe beschikbaar gestelde uploadportal (portal).

Moment van aanmaken van het bestand voor de BUS
Zie ook de aandachtspunten in hoofdstuk 2.2, 'Voorschriften aanlevering aan het CBS'.

Zo spoedig mogelijk, maar in ieder geval binnen 2 weken na afloop van een verslagmaand, wordt het bestand voor de BUS met betrekking tot die verslagmaand samengesteld en aan het CBS gezonden.
Hoewel de gegevens voor de BUS praktisch gezien al op de eerste dag na afloop van de verslagmaand kunnen worden samengesteld, zal dit moment feitelijk per berichtgever verschillen, en afhangen van het moment dat administratieve handelingen met invloed op de opgave voor de Bijstandsdebiteuren- en boetestatistiek (BDBS) zijn afgerond.
Wordt een bestand na de tweede week volgend op de verslagmaand aangemaakt dan zal de inhoud van het bestand door effecten van administratief vertraagde in- en uitstroom niet meer voldoen aan het registratieconcept, en zal het bestand geen goede weergave meer zijn van de verslagmaand.

Naamgeving bestand
De naam van een bestand voor de BUS wordt als volgt samengesteld:

BUS_[berichtgevercode]_[gemeentecode]_[jjjj][mm].XML

[berichtgevercode]	De berichtgevercode. Als de berichtgevercode minder dan 4 posities inneemt, wordt de code rechts uitgelijnd en worden de overige posities met een nul gevuld.
[gemeentecode]	De CBS gemeentecode. Als de gemeentecode minder dan 4 posities inneemt, wordt de code rechts uitgelijnd en worden de overige posities met een nul gevuld.
[jjjj]	De 4-cijferige aanduiding het jaar waarin de verslagmaand valt.
[mm]	De 2-cijferige aanduiding van de betreffende verslagmaand.

Dus bijvoorbeeld BUS_5001_0153_202501.XML voor het bestand van gemeente 0153 (Enschede) door berichtgever 5001 (Sociale Verzekeringsbank). De inhoud heeft betrekking op verslagmaand januari 2025.

Lege levering
Het is in principe mogelijk dat een bestand 'leeg' is, ofwel geen uitkeringen bevat. Dit is mogelijk als de berichtgever rapporteert over 'kleine' regelingen, bijvoorbeeld Bbz, of over een kleine gemeente. Het is van belang dat de berichtgever het CBS ook over deze situatie informeert, zodat de lege levering als 'respons' kan worden afgeboekt. Dit voorkomt o.a. onnodig rappelleren.

Verwerking bestanden
Als het CBS een bestand ontvangt dan wordt direct een aantal administratieve gegevens op geautomatiseerde wijze vastgelegd. Het gaat hierbij om de ontvangstdatum van het bestand, de naam en de code van de berichtgever, de naam en de CBS-code van de gemeente en de periode waar de

informatie betrekking op heeft. Voordat een bestand in bewerking wordt genomen wordt allereerst beoordeeld of deze niet al eerder door het CBS is ontvangen.

Technische controle
Ingelezen bestanden ondergaan eerst een aantal technische controles. Daarbij wordt onderzocht of het XML-bestand voldoet aan de richtlijnen en of in het bestand de berichtgevercode, de gemeentecode en de periode op eenduidige wijze voorkomen. Tevens wordt ieder kenmerk op het opgegeven waardebereik gecontroleerd.

Statistische controle
Een bestand dat voldoet aan de technische eisen wordt vervolgens verder statistisch inhoudelijk onderzocht. Per uitkering, met bijhorende persoonsgegevens, worden de ingevulde waarden, in eerste instantie per kenmerk en vervolgens in relatie tot de soort uitkering waarop de informatie betrekking heeft, beoordeeld. Ten slotte wordt de (ontwikkeling in) kwantiteit beoordeeld.

Spiegelrapport
Door middel van een spiegelrapport koppelt het CBS na elke levering de aantallen terug die het van de berichtgever ontvangen heeft. Het doel hiervan is kwaliteitsverbetering van de cijfers. De berichtgever kan met behulp van de tellingen die het CBS terugstuurt nagaan of de aantallen van de aangeleverde gegevens overeenkomen met de administratie waaruit de gegevens afgeleid zijn. Eventuele leverfouten kunnen op deze manier opgespoord worden.

Kwaliteitsrapportage naar berichtgevers
Met behulp van de uitkomsten van het technische en statistisch inhoudelijke onderzoek tracht het CBS systematische afwijkingen op te sporen die het gevolg zijn van de manier van (ver)werken bij de berichtgever. Door middel van een rapportage, welke via de portal beschikbaar wordt gesteld, legt het CBS de systematische afwijkingen voor aan de contactpersoon van de berichtgever. In onderling overleg wordt getracht de oorzaak van de afwijking(en) vast te stellen. Het CBS zal in een kwaliteitsrapport gebruik maken van registratienummers, zodat in de administratie van de berichtgever de gegevens snel terug te vinden zijn.

Voor een algemene reactie op een kwaliteitsrapportage en voor vragen over de kwaliteit kan gebruik worden gemaakt van het email-adres: SZ_Bijstand@cbs.nl.

Bevat een reactie identificerende informatie over personen, dan dient bij de communicatie altijd gebruik te worden gemaakt van de portal, zodat geheimhouding geborgd is.

Campagnes
Het CBS voert op onregelmatige basis campagnes uit wanneer er op het totaalbestand van alle berichtgevers bijzonderheden gesignaleerd worden. In de campagnes wordt aandacht gevraagd voor een specifiek kwaliteitsprobleem dat bij meerdere berichtgevers gesignaleerd is. Per berichtgever worden hierbij aantallen teruggekoppeld en wordt in een begeleidend schrijven het kwaliteitsprobleem en de mogelijke oplossing(srichting) nader toegelicht. De berichtgever wordt dan gevraagd hier extra aandacht aan te besteden.

Kwaliteitsonderzoek
Steekproefsgewijs worden berichtgevers benaderd voor een interview over de kwaliteit van een kenmerk. Hierbij staat vaak het proces (bijvoorbeeld aanlevering, registratie, gemeentelijke werkwijze) centraal. Bij de kwaliteitsonderzoeken worden vaak ook kwantitatieve analyses gedaan.

6 Technische gegevensbeschrijving

In dit hoofdstuk worden de technische aanleveringsvoorwaarden beschreven, gevolgd door een samenvattend overzicht van de kenmerken in de uitvraag.

XSD-voorschrift
De gegevens in het XML-bestand dienen te voldoen aan het voor de BUS relevante XSD-voorschrift. Dit voorschrift kunt u vinden op de website van het CBS, onder www.cbs.nl/sz-bus.

Datumaanduiding [jjjjmmdd]
In velden waar een datum moet worden ingevuld, worden altijd acht posities ingevuld in de volgorde jaar (4 posities), maand (2 posities) en dag (2 posities).

Numerieke waarden [1234567890]
Numerieke waarden mogen alleen worden gevuld met cijfers. Het gaat hierbij om waarden en codes. In deze notatie komt het aantal weergegeven cijfers overeen met het (maximale) aantal posities dat is gebruikt voor de numerieke waarde.

Tekstwaarden
Tekstwaarden worden aangeven met: [abcdefghij] of (abcdefghij).
De volgende tekens zijn toegestaan:
0123456789
ABCDEFGHIJKLMNOPQRSTUVWXYZabcdefghijklmnopqrstuvwxyz
!"#$%&'()*+,-./:;<=>?@[\]^_`{|}
De notatie geeft het (maximale) aantal posities dat kan worden gebruikt voor de tekstwaarde. Niet altijd worden alle posities gebruikt.

Onbekende waarden
Kenmerken die onbekend zijn, worden gevuld met nullen.

Afronding bedragen
Alle bedragen worden in hele euro's vermeld.
Op de hieronder vermelde uitzondering na geldt voor bedragen in centen dat wordt afgerond naar het meest dichtbije gehele bedrag.
Voorbeelden:
- Een bedrag van € 200,49 wordt afgerond naar € 200.
- Een bedrag van € 400,50 wordt afgerond naar € 401.

Op deze regel geldt echter de volgende uitzondering.
Bedragen tussen € 0 en € 1 worden afgerond naar € 1.
Bedragen tussen € 0 en € -1 worden afgerond naar € -1.
Voorbeelden:
- Een bedrag van € 0,49 wordt afgerond naar € 1.
- Een bedrag van € - 0,49 wordt afgerond naar € -1.

De uitzondering heeft als doel dat een nulbedrag in het BUS-bestand ook echt een nulbedrag (€0,00) betreft.

Alle bedragen moeten worden voorzien van voorloopnullen, voor zover voor het bedrag minder posities nodig zijn dan het totaal aantal posities van het desbetreffende veld.

Gegevensoverzicht BUS, per soort uitkering

Ken-merk	NAAM	alg	IOAW	IOAZ	aanv	Bbz lev	Bbz kap	studie-toeslag	tegemoet-koming	Posities	Opmerking i.g.v. ✓
	GEGEVENS LEVERING										
1	Statistiekjaar	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	4	verplicht
2	Statistiekmaand	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	2	verplicht
3	Berichtgevercode	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	4	verplicht
4	Gemeentecode	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	4	verplicht
5	Naam softwarepakket	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	3	verplicht
6	Release/versienummer softwarepakket	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	12	verplicht, min 1, max 12 pos
	GEGEVENS UITKERING										
7	Registratienummer	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	15	verplicht, min 1 max 15 pos
8	Statistiekcode	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	2	verplicht
9	Nadere classificatie Bbz	----	----	----	----	✓	✓	----	----	1	verplicht
10	Leefvorm	✓	✓	✓	----	✓	----	----	----	1	verplicht
11	Aantal kostendelers	✓	✓	✓	----	✓	----	----	----	2	optioneel
12	Bedrag bijstandsnorm	✓	✓	✓	----	✓	----	----	----	4	Verplicht
13	Bedrag vermindering n.a.v. afstemming	✓	✓	✓	----	----	----	----	----	5	optioneel, op 1e pos + of -
14	Bedrag inkomsten uitkering	✓	✓	✓	✓	✓	----	✓	----	5	optioneel, op 1e pos + of -
15	Betaalbaar gesteld bedrag uitkering	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	6	optioneel
16	Datum invoering administratie	✓	✓	✓	----	✓	----	✓	✓	8	verplicht, datum
17	Meldingsdatum	✓	✓	✓	----	✓	----	----	----	8	verplicht, datum
18	Terugwerkende kracht	✓	✓	✓	----	✓	----	----	----	1	verplicht
19	Zoektermijn jongeren	✓	----	----	----	----	----	----	----	1	optioneel
20	Cluster bijzondere bijstand	----	----	----	✓	----	----	----	----	1	verplicht
	GEGEVENS PERSOON										min 1, max 2 personen
21	Burgerservicenummer	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	9	verplicht, 11-proef
22	Geboortedatum	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	8	verplicht, datum
23	Geslacht	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	1	verplicht
24	Huisvesting	✓	✓	✓	✓	✓	✓	----	----	1	verplicht
25	Aanvangsdatum uitkering persoon	✓	✓	✓	----	✓	----	✓	----	8	verplicht, datum
26	Einddatum uitkering persoon	✓	✓	✓	----	✓	----	✓	----	8	optioneel, datum
27	Ontheffing arbeidsverplichting	✓	✓	✓	----	----	----	----	----	1	algemeen optioneel, IOAW/Z verplicht
28	Einddatum ontheffing	✓	✓	✓	----	----	----	----	----	8	optioneel, datum
29	Reden beëindiging ontheffing of opschorting	✓	✓	✓	----	----	----	----	----	1	optioneel
30	Uitvoering tegenprestatie	✓	✓	✓	----	----	----	----	----	1	algemeen optioneel, IOAW/Z verplicht
31	Reden vermindering n.a.v. afstemming	✓	✓	----	----	----	----	----	----	2	optioneel
32	Aanvangsdatum vermindering	✓	✓	----	----	----	----	----	----	8	optioneel, datum
33	Einddatum vermindering	✓	✓	----	----	----	----	----	----	8	optioneel, datum
34	Soort inkomsten	✓	✓	✓	✓	✓	----	✓	----	2	optioneel, min 0, max 6 srt
35	Bedrag inkomsten persoon	✓	✓	✓	✓	✓	----	✓	----	5	optioneel, op 1e pos + of -
36	Vrijlating inkomsten	✓	✓	✓	✓	✓	----	✓	----	1	optioneel
37	Reden beëindiging uitkering	✓	✓	✓	----	✓	----	✓	----	2	optioneel

---- = voor de soort uitkering geen gegevens over het kenmerk in het bestand opnemen
✓ = verplichte of optionele levering van gegevens in het bestand (zie kolom Opmerking)

In het XML-bestand is per uitkering informatie opgenomen over minimaal 1 en maximaal 2 personen. Bij de persoon is over maximaal 6 soorten van inkomsten informatie opgenomen. Is sprake van een algemene bijstandsuitkering, Bbz, IOAW, IOAZ of studietoeslag en zijn er inkomsten, dan is naast de soort inkomsten ook informatie opgenomen over het bedrag en is het kenmerk Vrijlating inkomsten gevuld. Is sprake van Bbz bedrijfskapitaal of de tegemoetkoming alleenverdienersproblematiek en zijn er inkomsten dan is de Soort inkomsten gevuld, maar worden het bedrag en de vrijlating gevuld met spaties.

7 Begrippenlijst en afkortingen

7.1 Begrippenlijst (in alfabetische volgorde)

Aanvangsdatum uitkering persoon
Dit is de ingangsdatum van de bijstandsuitkering die is opgenomen in de (toekennings)beschikking. Indien de persoon de uitkering samen met een partner ontvangt, geldt voor de partner dezelfde aanvangsdatum.

De aanvangsdatum kan een datum zijn die later in de tijd ligt dan het moment waarop de persoon ooit bijstandsafhankelijk is geworden. Dit is het geval als een wijziging in de persoonlijke situatie van de persoon op enig moment aanpassing van de norm tot gevolg heeft gehad. Voorbeelden zijn de overgang van de norm alleenstaand naar de norm samenwonend/gehuwd of omgekeerd. De aanvangsdatum wijzigt ook bij verhuizing naar een andere gemeente of de overgang naar een andere soort bijstandsuitkering.

Berichtgever
Iedere specifieke instantie die uitvoering geeft aan én de administratie voert voor één of meer wetten of regelingen waar een gemeente (eind)verantwoordelijk voor is, wordt als berichtgever aangemerkt. Vaak is de berichtgever de gemeente zelf. Indien de gemeente de uitvoering van één of meer wetten of regelingen aan een andere gemeente of instantie heeft uitbesteed (gemandateerd) is laatstbedoelde gemeente of instantie (eveneens) berichtgever. Voorbeeld hiervan zijn zelfstandigenloketten die voor één of meer gemeenten het Bbz en eventueel de IOAZ uitvoeren. De SVB is berichtgever voor de Aanvullende inkomensvoorziening ouderen (AIO).

Betaalbaar gesteld bedrag
Dit is het totale bedrag dat betaalbaar is gesteld in de verslagmaand, voordat inhoudingen worden verricht of cederen van toepassing is. In dit bedrag is rekening gehouden met aanpassingen als gevolg van inkomsten van de uitkeringsontvangers en een eventuele vermindering als gevolg van een lagere afstemming van de bijstand. Een betaalbaarstelling hoeft niet alleen betrekking te hebben op het recht dat in de verslagmaand van toepassing is, maar kan ook betrekking hebben op het recht in voorgaande maanden. Het betaalbaar gesteld bedrag wordt exclusief vakantiegeld vermeld.

Burgerservicenummer
Het burgerservicenummer (BSN) is het uniek identificerend persoonsnummer voor iedereen die een relatie heeft met de Nederlandse overheid. Het BSN voldoet aan bepaalde voorwaarden, waaronder de 11-proef. Het BSN is opgebouwd uit 9 numerieke waarden. Indien het BSN uit 8 cijfers bestaat, wordt het BSN, ten behoeve van de BUS, links aangevuld met het cijfer 0.

Niet-ingezetenen worden geregistreerd in de Registratie Niet Ingezetenen (RNI). Bij registratie van niet-ingezetenen krijgen niet-ingezetenen een BSN.

Eenmalig en periodiek
Het onderscheid tussen een eenmalige en een periodieke uitkering wordt bepaald door de regelmaat in de betaling. Bij een eenmalige uitkering vindt de betaling in één keer plaats. Is sprake van eenmalige ofwel incidentele bijstand dan heeft dit altijd betrekking op bijzondere bijstand.

Einddatum uitkering persoon
Dit is de einddatum van de bijstandsuitkering die is vermeld in de administratie van de gemeente (of haar berichtgever). Deze einddatum is meestal gelijk aan de einddatum die is opgenomen in de (beëindigings)beschikking. Indien de persoon de uitkering samen met een partner ontving, geldt voor de partner dezelfde einddatum.

Er zijn omstandigheden denkbaar waarbij de gemeente het nodig acht om op een lopende uitkering alvast een einddatum in de toekomst op te voeren. De einddatum van de bijstandsuitkering vermeld dan een datum op de laatste dag van de verslagmaand of een moment daarna in de toekomst. Is dit het geval dan wordt ook deze datum in het XML-bestand meegeleverd.
Is sprake van een lopende uitkering, en is een einddatum nog onbekend en is evenmin een datum in de toekomst ingevuld, dan wordt in het XML-bestand geen informatie opgenomen over de einddatum uitkering persoon.

Kostendelersnorm
Per 1 januari 2015 is de kostendelersnorm ingevoerd voor algemene bijstand op grond van de Participatiewet en het Bbz, en per 1 juli 2015 voor uitkeringen op grond van de Anw, IOAW, IOAZ en Toeslagenwet.

Per 1 januari 2023 is de kostendelersnorm gewijzigd: Jongeren onder de 27 jaar zijn dan geen 'kostendelende medebewoner' meer, waardoor de bijstandsuitkering van hun ouders niet meer wordt gekort. Tot en met het jaar 2022 telden personen van 21 jaar of ouder in dezelfde woning als kostendelende medebewoner.

De kostendelersnorm houdt in dat de hoogte van de individuele bijstandsnorm lager wordt als er meerdere personen van 27 jaar of ouder op één adres wonen. Huisgenoten die studeren, zijn uitgezonderd. Huisgenoten die op commerciële basis woonruimte huren, zijn geen kostendeler voor degene(n) met wie zij een zakelijke relatie hebben. Met bloedverwanten in de 1e of 2e graad is een commerciële relatie niet mogelijk. De kostendelersnorm is niet van toepassing op gehuwden die geen woning delen met één of meer andere meerderjarige personen.

Kostendelersnorm formule
Als kostendelen niet van toepassing is, is de bijstandsnorm gelijk aan één van de normbedragen zoals genoemd in de artikelen 20, 21, 22, 23 of 24 van de Participatiewet. Is kostendelen wel van toepassing dan wordt de individuele bijstandsnorm berekend op basis van de kostendelersnorm, artikel 22a van de Participatiewet. De formule is als volgt:

$$\frac{(40\% + A \times 30\%)}{A} \times B$$

De 'A' staat voor het totaal aantal personen van 27 jaar of ouder dat in dezelfde woning het hoofdverblijf heeft. Het gaat om zowel bijstandsgerechtigden als de overige personen in de woning.

De 'B' staat voor de (individuele) rekennorm, welke overeenkomt met de op de persoon van toepassing zijnde gehuwdennorm.

Levering
De levering is het bestand in XML-formaat dat van een specifieke berichtgever is ontvangen. De levering bevat informatie over uitkeringen én de personen met die uitkeringen. De gegevens in de levering hebben altijd betrekking op één bepaalde gemeente en één verslagmaand. Het bestand van een gemeente bevat statistische informatie uit minstens twee leveringen, omdat voor een gemeente ook informatie van de SVB wordt ontvangen over ouderen met algemene bijstand. Iedere levering wordt afzonderlijk door het CBS beoordeeld.

Portal
Een ingang op de CBS-website waar berichtgevers op beveiligde wijze gegevens (met herkenbare persoonsgegevens) kunnen uploaden aan en downloaden van het CBS.

Registratieconcept
Gegevens voor de BUS worden vanuit de uitkeringenadministratie van de berichtgever geselecteerd volgens het registratieconcept. Dit concept sluit aan bij wat is vermeld bij het begrip uitkering. Dit betekent dat in de levering van de berichtgever over een bepaalde verslagmaand al die uitkeringen of individuele toeslagen worden opgenomen die, op het moment van aanmaken van het bestand, in de administratie voorkomen als lopende of in de verslagmaand beëindigde uitkering of individuele toeslag. De levering bevat tevens informatie over eenmalige uitkeringen op grond van bijzondere bijstand anders dan individuele toeslagen. Vervolgens wordt informatie aan het bestand toegevoegd over nabetalingen die zijn verricht in de verslagmaand.

Kenmerkend voor het registratieconcept is dat gegevens ontbreken die weliswaar betrekking hebben op de verslagmaand, maar die op het moment van aanmaak van het bestand nog niet waren verwerkt in de administratie. Het gaat hierbij om de zogenaamde administratief vertraagde in- en uitstroom.

Slapende uitkeringen
Het begrip ‘slapende’ uitkering heeft betrekking op verschillende ‘ongewenste’ omstandigheden die gemeen hebben dat informatie aan het CBS wordt geleverd die geen betrekking heeft op ‘actieve’ uitkeringen maar die daarvan niet of nauwelijks zijn te onderscheiden. Voor de continuïteit van de statistiek is het van groot belang dat het ontstaan van onbedoelde ballast in de vorm van niet-actieve uitkeringen wordt voorkomen.

Voor een juist gebruik van de uitkeringenadministratie wordt verwezen naar functionele documentatie bij het systeem of de helpdesk van uw softwareleverancier.

Soort uitkering
De statistiekcode geeft de soort uitkering aan.
De volgende soorten worden onderscheiden.

	Statistiekcode
algemene bijstand (inclusief AIO)	01
IOAW	02
IOAZ	03
periodiek bijzondere bijstand	11
eenmalig bijzondere bijstand	12
Bbz levensonderhoud	14
Bbz bedrijfskapitaal	20
studietoeslag	21
tegemoetkoming alleenverdienersproblematiek	22

Binnen statistiekcode 01 wordt door het CBS op basis van het kenmerk Huisvesting nog een nader onderscheid gemaakt naar de uitkeringssoorten:

	Code huisvesting:	Omvat:
Uitkering aan een thuiswonende	1, 2, 3	huurders, eigenaren, inwonenden
Uitkering aan een persoon in een inrichting	4	personen in een inrichting
Uitkering aan een adresloze	5	zwervende daklozen
Uitkering aan een persoon zonder vaste woon- of verblijfplaats (niet adresloos)	6	thuisloze daklozen

Uitkering
Bij de BUS wordt onder een uitkering verstaan: het betaalbaar gestelde bedrag op grond van een uitkering, toeslag of tegemoetkoming die behoort tot de populatie van de statistiek, ongeacht of dit betaalbaar gestelde bedrag op enig moment 0 euro of ‘niet van toepassing’ is. Een betaalbaar gesteld bedrag kan ‘niet van toepassing’ zijn als gevolg van een tijdelijke opschorting, een vermindering van 100% of het betaalritme van de berichtgever. Dit kan ook voorkomen indien, in het geval van periodiek bijzondere bijstand, nota’s uit praktische overwegingen tijdelijk worden opgespaard (notabetalingen). Over de uitkering wordt naast het betaalbaar gestelde bedrag aanvullende informatie meegeleverd op basis van deze richtlijnen.

De BUS omvat:
- uitkeringen op grond van de Participatiewet, algemene bijstand aan thuiswonenden (incl.de AIO);
- uitkeringen op grond van de Participatiewet, bijzondere bijstand;
- uitkeringen op grond van het Bbz, levensonderhoud en bedrijfskapitaal;
- uitkeringen op grond van de Participatiewet, aan personen in een inrichting;
- uitkeringen op grond van de Participatiewet, aan adreslozen;
- uitkeringen op grond van de Participatiewet, aan personen zonder vaste woon- of verblijfplaats;
- uitkeringen op grond van de IOAW;
- uitkeringen op grond van de IOAZ;
- studietoeslag;
- de tegemoetkoming alleenverdienersproblematiek.

Verslagmaand
De verslagmaand is het tijdvak waarop de gegevens in de levering betrekking hebben. De verslagmaand is altijd één volledige kalendermaand.

XML
Het XML-formaat wordt gebruikt om gegevens op te slaan en om gegevens over het internet te versturen. XML is een standaard van het World Wide Web Consortium voor de syntaxis van formele opmaaktalen waarmee men gestructureerde gegevens kan weergeven in de vorm van platte tekst. De structuur van XML-documenten wordt beschreven met behulp van de XML Schema Definitie (XSD).

7.2 Lijst van afkortingen

AIO	Aanvullende Inkomensvoorziening Ouderen
Anw	Algemene nabestaandenwet
Bbz	Besluit bijstandverlening zelfstandigen
BRP	Basisregistratie Personen (voorheen GBA)
BDBS	Bijstandsdebiteuren- en boetestatistiek
BSN	Burgerservicenummer
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
IOAW	Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers
IOAZ	Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen
IST	individuele studietoeslag (als vorm van bijzondere bijstand)
SRG	Statistiek Re-integratie door Gemeenten
SZW	Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
Wsw	Wet sociale werkvoorziening
XML	Extensible Markup Language
XSD	XML Schema Definitie